

OOST-GELDERLAND

Jaargang 35 | nummer 4 | januari 2021

BUSINESS

REGIONAAL ZAKENMAGAZINE VOOR DE REGIO OOST-GELDERLAND

**MISMATCH ARBEIDSMARKT NOG
DUIDELIJKER DOOR CORONA**

**ACHTERHOEK MONITOR
WE STAAN ER GOED VOOR**

**INTERVIEW INGRID THIJSEN, VNO-NCW
"SAMEN MET LEDEN
HET VERSCHIL MAKEN"**

Juist. Daarom. Juust.

Wij zijn Juust. Als advocaten, juristen en mediators zijn we goed in ons vak en hebben we veel ervaring in huis. Maar we houden niet van poespas. Bovendien ben je bij ons verzekerd van gunstige, transparante tarieven. Juust staat voor juridische dienstverlening op z'n Achterhoeks. Laagdrempelig en warm, maar tegelijkertijd deskundig en daadkrachtig. Wij staan naast je en helpen je snel verder. Juust daarom kies je voor Juust.

WAT BRENGT 2021?

2020 was op zijn zachtst gezegd een bijzonder jaar. Veel bedrijven hadden een mooie orderportefeuille, maar in maart werd door alles een streep gezet. Even hielden we hoop dat we in het najaar weer zoals van ouds aan de slag konden. Maar na de versoepelingen vlak voor de zomer kwamen er alleen maar strengere maatregelen. Bij het schrijven van dit voorwoord is er weer een schepje bovenop gedaan. Iedereen hoopt dat deze maatregelen snel hun effect hebben, zodat we in 2021 de draad weer kunnen oppakken. Ook de introductie van het in recordtempo ontwikkelde coronavaccin biedt hopelijk mogelijkheden.

Gelukkig zijn er ook positieve ontwikkelingen in 2020 geweest. Zo is de aandacht voor duurzaam ondernemen zeker niet verslapt. Een belangrijke pleitbezorger is Ingrid Thijssen, die vlak voor de coronacrisis aantrad als nieuwe voorzitter van VNO-NCW. Van de ene op de andere dag trad er echter een nieuwe realiteit aan met nieuwe verwachtingen. In no time zette VNO-NCW samen met vakbonden, MKB-Nederland en het kabinet een pakket met steunmaatregelen op touw. Het interview met deze topvrouw lees je in deze editie.

Ondertussen zorgt de corona-uitbraak voor extra urgentie wat betreft de transformatie van de arbeidsmarkt. Waar in sommige branches personeel noodgedwongen op grote schaal uitstroomt, nemen de tekorten in andere sectoren zeker niet af. Tel daarbij de demografische trend én de door technologie veranderende eisen op en de boodschap is duidelijk; een structurele aanpak is dringend gewenst.

Gelukkig kunnen de werknemers met een afstand in de Achterhoek nog vooruit. Hoewel WSP Achterhoek kampt met de gevolgen van corona, blijven die volgens teamleider Leon ten Have en de Winterswijkse wethouder Henk Jan Tannemaat gelukkig beperkt. Daar zijn volgens de heren verschillende redenen voor te bedenken. Zij vertellen hun verhaal in deze editie.

Mijn nieuwjaarswens is dat we in 2021 de draad weer op kunnen pakken.

Hartelijke groet,

Sofie Fest
 Hoofdredacteur Oost-Gelderland Business
sofie@vanmunstermedia.nl

- 6** Interview Ingrid Thijssen, VNO-NCW:
"Samen met leden het verschil maken"
- 10** Mismatch arbeidsmarkt nog duidelijker door corona
- 12** Prijsvraag Werkplek van de Toekomst: Flexibiliteit als sleutelwoord
- 14** Zo maak je online vergaderen leuker en efficiënter
- 16** Column Liberi: Spelen en werken in de kantoortuin
- 16** DOC Opleiding & Training: De managementassistent van de toekomst
- 17** Jong Management Achterhoek: Gebundelde krachten
- 19** Achterhoek Monitor: We staan er goed voor
- 20** Leiderschap: Stoppen met je bedrijf, een succes of een sof?
- 22** Column Marieke Bach: In retraite

**Zakenmagazine voor
de regio Oost-Gelderland**
www.oostgelderlandbusiness.nl

JAARGANG 17
Januari 2021

REDACTIE ADRES
Postbus 6684, 6503 GD Nijmegen
Kerkenbos 12-24A, 6546 BE Nijmegen
Tel. (024) 373 8505, Fax (024) 373 0933
info@vanmunstermedia.nl

UITGEVER
Michael van Munster

HOOFDREDACTIE
Sofie Fest

REDACTIE BIJDRAGEN
Jessica Scheffer, Hans Hajée,
Aart van der Haagen, Hans Ebersson

VORMGEVING / OPMAAK
Jan-Willem Bouwman, Joost Franken

FOTOGRAFIE COVER
Robin Utrecht

DRUK
Balmedia

ADVERTENTIE-EXPLOITATIE
VM Sales en Support B.V.
Ton Niesink t: 06-33307044
Joep van der Linden t: 024-6423449
Michiel Korsten t: 06-41149771

ABONNEMENTEN
Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan met een looptijd tot 31 december en worden automatisch verlengd tenzij de abonnee uiterlijk voor 31 oktober schriftelijk opzegt. Abonnementprijs per jaar 39 euro (incl 2 vermeldingen op www.oostgelderlandbusiness.nl)

COPYRIGHTS
Het auteursrecht op de in dit tijdschrift verschenen artikelen wordt door de uitgever voorbehouden.

Hoewel de informatie gepubliceerd in deze uitgave zorgvuldig is uitgezocht en waar mogelijk gecontroleerd, sluiten de uitgever en de redactie uitdrukkelijk iedere aansprakelijkheid uit voor eventuele onjuistheden en/of onvolledigheid van de verstrekte gegevens.

© 2020 Overname van artikelen is slechts mogelijk na verkregen schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISSN: 2543-3210

37

22

28

- 23 Column Juust Advocaten: Het effect van 'corona' op lopende contracten
- 24 Verhogen van de weerstand op de werkplek
- 26 Ondernemen: Angst en bloedeerlijk
- 28 WSP Achterhoek blijft ook tijdens corona op koers
- 32 Het (maatschappelijk) belang van een sterke vakbond
- 37 Juust Advocaten: Op een begrijpelijke manier ondernemers verder helpen en kennis delen
- 38 Tevan geeft duidelijkheid over reiniging en infectie

INGRID THIJSSSEN NIEUWE VOORZITTER VNO-NCW

"SAMEN MET LEDEN HET VERSCHIL MAKEN"

Als kersverse voorzitter van VNO-NCW heeft Ingrid Thijssen door de corona-uitbraak te maken met een nieuwe realiteit. Ook los daarvan wachten er grote opgaven: denk aan de transitie op het gebied van energie en arbeidsmarkt. "Bedrijven en ondernemers spelen daarbij een cruciale rol. Samen met onze leden hoop ik op deze positie echt verschil te kunnen maken."

Eerder was Ingrid Thijssen directeur Vervoer bij NS Reizigers en – sinds 2017 – bestuursvoorzitter van Alliander. Wat waren haar drijfveren voor de overstap naar VNO-NCW? "Ik houd ontzettend van dit land en voel mij persoonlijk verantwoordelijk voor volgende generaties. Onze kinderen en kleinkinderen moeten op een duurzame manier geld kunnen verdienen voor

hun welzijn. Om dat voor elkaar te krijgen, moeten we grote vraagstukken oplossen. Denk aan de opwarming van de aarde. Daarbij spelen bedrijven en ondernemers een cruciale rol. Samen met onze leden hoop ik op deze positie echt verschil te kunnen maken. Bovendien vind ik het een eer om ondernemend Nederland te mogen vertegenwoordigen."

KRACHT VAN DE POLDER

Vrijwel op hetzelfde moment dat Thijssen “ja” zei tegen haar nieuwe klus, was de eerste Nederlandse coronabesmetting een feit. “Van de ene op de andere dag kregen we te maken met een nieuwe realiteit en nieuwe verwachtingen. Tegelijkertijd liet dit ook de kracht van de polder zien. In no time hebben wij als VNO-NCW samen met vakbonden, MKB-Nederland en het kabinet een pakket met steunmaatregelen op touw gezet. Dit laat wat mij betreft precies zien waar VNO-NCW in de kern voor staat; in het hart van de samenleving en de schakel tussen politiek, Den Haag en alle ondernemers in Nederland.”

VERDIENVERMOGEN VEREIST

De coronaschade voor ondernemers en economie moet tot een minimum worden beperkt, benadrukt Thijssen. “Vervolgens is het belangrijk om uit de crisis te komen door te investeren. Doordat publieke investeringen naar voren gehaald worden,

door private investeringen te stimuleren en door het Nationaal Groeifonds. Voor de komende jaren zijn de oplossingen van het klimaatprobleem, de knelpunten op de arbeidsmarkt, het bestendigen van onze koppositie qua kennis en innovatie en de verdeling van de welvaart belangrijke vraagstukken. Maar dat lukt allemaal niet zonder stevig verdienvermogen. Het stimuleren van internationaal ondernemen is daarin voor ons kleine land heel belangrijk. Daarbij is een sterk Europa cruciaal.”

NIET ALSNOG ONDERUIT

Hoe beoordeelt Thijssen de corona-steunmaatregelen van de overheid? “Allereerst: dat wat het kabinet de afgelopen periode op touw heeft gezet, is historisch. Binnen zeer korte tijd zijn voor veel ondernemers regelingen ontwikkeld. Complimenten daarvoor. Nu de maatregelen weer strenger zijn en de reserves van ondernemers tot het nulpunt zijn gedaald, is het belangrijk dat in de kern gezonde bedrijven niet vlak voor de finish alsnog onderuit gaan. Daarom moet de steun ruimhartiger worden dan tot nog toe is voorzien, met vooral ook oog

"DE OVERHEID KAN HET NIET ALLEEN"

voor zwaar getroffen sectoren.” Om verdere economische schade te beperken, is het ook cruciaal dat de testcapaciteit verder wordt opgeschaald. “Vanuit VNO-NCW is in samenwerking met VWS, GGD en Defensie gewerkt aan het opzetten van XL-sneltestlocaties. Ook zijn aanvullende plannen gepresenteerd om veel meer te gaan testen zodat de economie weer meer open kan.”

GA IN GESPREK

Sinds de start van de crisis hebben Nederlandse banken boven op het steunpakket van de overheid volgens Thijssen 170.000 ondernemers financieel lucht kunnen geven. “Met uitstel van aflossingen, het verstrekken van leningen en meer kredietruimte aan bedrijven is 28 miljard euro gemoeid. Dat is echt enorm en wezenlijk anders dan in de vorige crisis. Maar banken zijn ook gebonden aan strenge regelgeving die inmiddels weer strakker aangetrokken is. Daarom blijft steun vanuit de overheid essentieel. Zit je als ondernemer in de problemen? Ga dan zo snel mogelijk in gesprek met je bank. Alleen zo kun je tijdig samen bekijken wat alle opties zijn. Wij knokken ondertussen voor aanpassingen in het derde steunpakket die kunnen helpen door deze zware tijd te komen.”

TOEKOMSTGERICHTE INVESTERINGEN

Nationaal en Europees is er een brede beweging om de herstellinvesteringen gericht in te zetten voor een substantiële versnelling van de energietransitie. “Wij staan daar vierkant achter”, zegt Thijssen. “In de onderhandelingen over het derde steunpakket heeft VNO-NCW steeds gehamerd op het aanjagen van de investeringen. Ook is benadrukt dat die toekomstgericht moeten zijn. Dus dat gaat zeker over de energietransitie. Maar ook over investeren in de sleuteltechnologieën voor de toekomst en infrastructuur. Het kabinet heeft daar een goed oor voor gehad. Zo komt er het Groeifonds van 20 miljard en de BIK van 4 miljard. Verder worden belangrijke investeringen in duurzame infrastructuur naar voren gehaald. Dat helpt allemaal, ook bij de energietransitie.”

CIRCULAIRE DAKBEDEKKING

Bij die energietransitie speelt het bedrijfsleven een cruciale rol. “In mijn achterban zie ik prachtige initiatieven. Zoals plannen om veel meer groene waterstof te gebruiken in Noord-Nederland. Of de voornemens voor CO₂-opslag en het slimmer gebruiken van warmte. Zie ook hoe snel de uitrol van laadpalen en de toename van het elektrisch verkeer gaan. Bij al mijn werkbezoeken komt de transitie ter sprake en ervaar ik waar ondernemers mee bezig zijn. Bijvoorbeeld het bedrijf Leadax. Zij maken volledig circulaire dakbedekking en verkopen die nu ook in het buitenland. Iedereen ziet wel kansen voor Nederland om internationaal koploper te worden. Of het nu gaat om meer hergebruik van producten of nieuwe technologie.” Maar niet alles gaat voorspoedig. “Sommige investeringen zijn voor het mkb of burgers erg lastig te dragen en niet een-twee-drie rendabel. Zij kunnen het dus niet alleen.”

HAKEN EN OGEN

Om de energietransitie meer vaart te geven, lijkt een CO₂-heffing onontkoombaar. Maar volgens Thijssen zitten er de nodige haken en ogen aan dit instrument. “Als pleitbezorger van verduurzaming vind ik de nationale CO₂-heffing best een ingewikkeld onderwerp. Iedereen weet dat een prijs zetten op vervuiling effectief is. Dus ik ben in principe voorstander van een CO₂-heffing. Maar nu gaat Nederland het in zijn eentje doen. Dat zet bedrijven die buitenlandse concurrentie hebben op achterstand wanneer zij niet in staat zijn de verduurzamingsmaatregelen te nemen die nodig zijn om die CO₂-heffing te vermijden. Dat vind ik onverstandig. Immers, het klimaat wordt er niet beter van terwijl in Nederland werkgelegenheid kan verdwijnen. Een voorbeeld: een baksteenfabrikant heeft CO₂-opslag nodig om te kunnen verduurzamen. Maar de infrastructuur die daarvoor door de overheid wordt gepland, komt niet bij zo'n bedrijf. En voor een alternatieve, uiterst kostbare oplossing bestaat geen subsidie-instrument. Uiteraard: het stoppen van de opwarming van de aarde is cruciaal en urgent. Maar reële problemen waar ondernemers daarbij tegenaan lopen, moeten wel opgelost worden.”

WIJ WÉNSEN U NIET ALLEEN EEN PRETTIG 2021...

... wij maken ons er ook hard voor. Want wát er dit jaar ook gebeurt, Heilbron is net als altijd gewoon in de buurt en weet raad op het gebied van **verzekeringen, pensioenen, risicomangement, ziekteverzuim** en meer! Zo zijn zaken goed geregeld en hoeft u zich daar niet druk over te maken.

zéker weten, zéker leven.

U vindt ons in:

- Aalten
- Arnhem
- Beverwijk
- **Doetinchem**
- Emmeloord
- Lemmer
- Leusden
- Reeuwijk
- Wijchen

e info@heilbron.nl

www.heilbron.nl

HEILBRON

Anno 1932

zéker weten, zéker leven.

Ingrid Thijssen: "Het is belangrijk dat gezonde bedrijven niet vlak voor de finish alsnog onderuit gaan."

VAN WERK NAAR WERK

Ook de arbeidsmarkt staat voor een ingrijpende transitie. "Al voor de coronacrisis was duidelijk dat het van werk naar werk brengen een van de grootste uitdagingen is voor de komende jaren. Door technologische ontwikkelingen verdwijnen veel banen; tegelijkertijd ontstaan nieuwe soorten werk. In de huidige crisis zien we branches waar banen wegvallen, maar anderzijds ook sectoren waar ze mensen keihard nodig hebben. Denk aan techniek, zorg, ICT en onderwijs. Dat is juist het bijzondere aan deze crisis: er liggen ook kansen. Het is nu vooral belangrijk hoe we mensen naar een andere baan kunnen begeleiden vóórdat ze werkloos worden. We zijn bezig om daarvoor een infrastructuur op te zetten. En de minister heeft op ons verzoek ook de portemonnee getrokken om sectoren en regio's hierin te ondersteunen."

BEMOEDIGENDE SIGNALLEN

Oost-Gelderland Business publiceerde een reeks interviews met Zakenvrouwen van het Jaar. Steevast kwam een quotum ter sprake als middel om ervoor te zorgen dat meer vrouwen topposities innemen. "Het kabinet komt met een quotum van 30% voor de raad van commissarissen van grote beursgenoteerde bedrijven. Dat is gebeurd op initiatief van de polder en dus van VNO-NCW. Ik denk dat

dit gaat helpen om zaken te verbeteren. Er zijn bemoedigende signalen en ik zie steeds meer vrouwelijke bestuurders. Maar er is echt nog meer nodig."

GA ERVOOR

Uit de interviews met zakenvrouwen kwam ook naar voren dat rolmodellen van grote waarde zijn. "Ik heb dat vroeger altijd wat onderschat. Maar de afgelopen jaren merkte ik dat het voor jonge meiden en vrouwen belangrijk is dat vrouwen zichtbare maatschappelijke functies bekleden. Daar zit wat mij betreft de relevantie. En ik hoop dat mijn benoeming er een beetje aan bijdraagt dat meiden zien dat elke job bereikbaar is zodat ze er ook voor durven te gaan. Vanuit dat perspectief zijn andere voorbeelden natuurlijk veel belangrijker. Zoals Margaret Thatcher, Angela Merkel, Christine Lagarde, Jacinda Ardern en nu Kamala Harris. Voor mijzelf was Els Borst zo'n rolmodel."

MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Naast het creëren van werkgelegenheid en het betalen van belasting wordt steeds meer gevraagd als het gaat om de maatschappelijke bijdrage van ondernemingen. Al stellen bedrijven zichzelf vaker concrete doelen op het gebied van bijvoorbeeld klimaat en diversiteit,

vanzelfsprekend is dat nog niet. "Bedrijven hebben een belangrijke verantwoordelijkheid. Zij kunnen bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken, ook zonder dat daar direct iets tegenover staat. Dat wordt ook van ze verwacht; de overheid kan het eenvoudigweg niet alleen."

MIDDEN IN DE MAATSCHAPPIJ

Ondernemers staan volgens Thijssen als geen ander midden in de maatschappij. "Ik ervaar bij al mijn werkbezoeken hoezeer bedrijven ermee bezig zijn. Van het zorgen voor reservisten voor Defensie tot de mkb'er die zijn werknemers techniekonderwijs laat geven. Van grote brouwers die handgel maken voor de zorg tot het toringcarbedrijf dat bussen ombouwt om coronapatiënten te vervoeren. We zijn een Rijnlands land: ondernemers houden niet alleen rekening met de aandeelhouders. Deze beweging wordt alleen maar sterker."

Moet de politiek daarbij een sturende rol spelen? "Ik ben zeker geen voorstander van extra regels. De regeldruk in Nederland is al veel te hoog. Dat was voor een ondernemer die ik onlangs sprak de reden om zijn kinderen te adviseren het meer dan honderd jaar oude familiebedrijf niet over te nemen. Nederland is daarin echt doorgeschoten."

In de zorg is veel vraag naar personeel

STRUCTURELE AANPAK NODIG VOOR MOBILITEIT TUSSEN SECTOREN

MISMATCH ARBEIDSMARKT NOG DUIDELIJKER DOOR CORONA

Intersectorale mobiliteit komt steeds hoger op de arbeidsmarktagenda. Daarbij zorgt de corona-uitbraak voor extra urgentie. Waar in sommige branches personeel op grote schaal uitstroomt, nemen de tekorten in andere sectoren zeker niet af. Voeg daarbij de demografische trend én de door technologie veranderende eisen en de boodschap is duidelijk; een structurele aanpak is dringend gewenst.

De actuele situatie op de arbeidsmarkt was een van de thema's tijdens het netwerk- en kennisevent Get Connected dat in oktober 2020 online plaatsvond. "Voor de coronacrisis telde Nederland zo'n 250.000 werklozen en ongeveer evenzoveel vacatures," aldus Bastiaan Starink, partner bij PwC, tijdens een rondetafel discussie. "De competenties van mensen sluiten dus niet aan op de beschikbare banen."

BOEGGOLF

Door de NOW-regelingen is de verwachte stijging van de werkloosheid vooralsnog beperkt. "Ik ver-

wacht echter dat we door deze maatregel een boeg-golf van ontslagen voor ons uit duwen. Maar als het aantal werklozen oploopt, zullen de tekorten in sectoren niet een-twee-drie verdwijnen. Eerder zal de mismatch die er al was nog duidelijker worden." Ook in dit geval zorgt corona voor versnelling van een bestaande ontwikkeling. "Bedenk daarbij ook dat de banen van de toekomst andere eisen stellen. Globalisering en automatisering maken dat mensen op grote schaal moeten *upskillen*; aanvullende vaardigheden opdoen waardoor ze wendbaarder worden."

DARWIN

Ook in de provincie Utrecht wordt wendbaarheid gevraagd. "Diversiteit en samenstelling van sectoren in deze regio maken dat we iets minder hard geraakt worden door de huidige conjunctuurdip," aldus gedeputeerde Economische Zaken Robert Strijk tijdens Get Connected. "Onze provincie is dus relatief weerbaar. De vraag is wel of we ook wendbaar genoeg zijn. Immers, analoog aan Darwin zal niet de sterkste soort overleven maar degene die zich het beste kan aanpassen aan veranderende omstandigheden. Voor deze uitdaging staan we nu."

ONMISBARE VAARDIGHEDEN

De rondetafeldiscussie tijdens Get Connected was een initiatief van de regionale Human Capital Agenda. Dit HCA-cluster adresseert al jarenlang de noodzaak tot een gezamenlijke regionale aanpak van arbeidsmarkt-opgaven. Jan Bogerd is naast voorzitter college van bestuur van de Hogeschool Utrecht (HU) voorzitter van de HCA. Ook hij constateerde tijdens Get Connected dat de coronacrisis de urgentie versterkt. "Binnen de Human

"DE SECTORALE ORGANISATIE VAN NEDERLAND IS EEN ZWAK PUNT."

Capital Agenda hielden we ons eerder vooral bezig met het bouwen van een netwerk en het aanjagen van samenwerking bij arbeidsmarktinterventies. Op dit moment brengen we de grote kwesties voor de arbeidsmarkt van de toekomst in kaart. Bij het scherp krijgen hiervan speelt data-analyse een belangrijke rol. De vraag is vervolgens hoe deze ontwikkelingen zich verhouden tot onze regionale economische agenda. En wat betekent dat voor de noodzakelijke investeringen, ook op de lange termijn?"

Uitdagingen liggen volgens Bogerd met name op het gebied van cross-sectorale mobiliteit. "Ook staan we voor een fundamentele upskillingsopgave waarbij de nadruk ligt op digitale vaardigheden. Die zijn immers onmisbaar voor de banen van de toekomst."

SYSTEMATIEK ONTBREEKT

Ton Wilthagen, hoogleraar arbeidsmarkt aan Tilburg University, benadrukte in zijn inleiding op Get Connected dat de noodzakelijke mobiliteit tussen sectoren een andere aanpak

vereist. "De sectorale organisatie van Nederland is een zwak punt. Schoonheidsfondsen worden ingezet zodat medewerkers actief kunnen blijven in dezelfde sector. Terwijl er juist een grote noodzaak is om mensen te laten bewegen tussen verschillende sectoren, over de grenzen van branches heen. De benodigde systematiek was er niet tijdens de vorige crisis. En is er nu nog steeds niet."

METERS MAKEN

Starink sloot zich aan bij deze constatering. "Het is belangrijk om effectieve van werk naar werk-trajecten te ontwikkelen. De bestaande sectorale benadering bemoeilijkt dat." Maar er is meer nodig, vindt hij. "Vaak beginnen we aan de kant van werknemers, bijvoorbeeld door loopbaancoaching en omscholing. Maar het vertrekpunt zou moeten liggen bij de ondernemers. Een deel daarvan creëert werkgelegenheid terwijl anderen juist medewerkers moeten ontslaan. Door die twee structureel te koppelen, kun je meters maken."

VUUR BRANDEND HOUDEN

Daarmee zijn ook individuele werknemers gediend, benadrukt Starink. "Niemand wil vanuit werkloosheid op zoek naar een andere functie. Als je anticyclisch werkt aan mobiliteit tussen sectoren, kunnen mensen al vanuit een bestaande baan nadenken over en werken aan een toekomst in een andere sector." "Uiteraard staat en valt het met de bereidheid van een individuele werknemer", vult Bogerd aan. "Als die er niet is dan houdt het op. Maar

iedereen zoekt in een functie naar een vuurtje dat brandt, naar dynamiek en ontwikkelingsmogelijkheden. Als dat in een huidige baan en sector ontbreekt, zijn medewerkers gebaat bij nieuw perspectief." De HU-directeur is optimistisch. "Veel mensen staan open voor een overstap. Dat merk ik bijvoorbeeld bij het animo voor omscholing naar zorg en onderwijs."

KLM EN ABN AMRO

In de huidige omstandigheden dienen zich versneld meer 'donorsectoren' aan. Zo zal de KLM in de toekomst met aanzienlijk minder personeel toe kunnen. Daarom stimuleert de luchtvaartmaatschappij medewerkers bijvoorbeeld om een overstap te maken naar de zorg. Daar is de vraag naar personeel groot en de vereiste vaardigheden komen deels overeen. KLM faciliteert een kennismaking met de zorgsector en betaalt het salaris door gedurende een oriëntatieperiode.

Ook bij financiële instellingen stromen veel medewerkers uit. Eind november 2020 kondigde ABN Amro opnieuw een grootschalige reorganisatie aan waarbij de komende jaren 15% van de arbeidsplaatsen verdwijnt. Een deel daarvan kan bijvoorbeeld in het onderwijs een nieuwe toekomst vinden.

BUDGETTEN ONTSCHOTTEN

Om ervoor te zorgen dat duurzame inzetbaarheid geen utopie maar realiteit wordt, zijn veel van dergelijke matches nodig. Dat vereist een grootschalige, proactieve en branche-overstijgende aanpak. De stakeholders zijn talrijk: overheden, werkgevers, opleidings- en scholingsinstellingen, UWV...

Er is geen behoefte aan een nieuwe organisatie, stelt hoogleraar Wilthagen. "Er zijn genoeg middelen en genoeg organisaties. Het is zaak om deze te verbinden, om er één team van te maken. Wie staat linkshalf, wie rechtsbuiten? De rollen moeten duidelijk zijn. Alleen dan lukt het om de benodigde grootschalige beweging op gang te brengen." En wie bepaalt de opstelling? "De centrale overheid moet de regie pakken", vindt Starink. "En ervoor zorgen dat de ontschotting van sectorbudgetten eindelijk voor elkaar komt. Tijdens de vorige crisis is dat niet gelukt. Nu is het echt de hoogste tijd."

De KLM kan in de toekomst met aanzienlijk minder medewerkers toe

De winnende FL'EX-BOX: circulair en zelfvoorzienend (illustratie Ex Interiors).

PRIJSVRAAG WERKPLEK VAN DE TOEKOMST

FLEXIBILITEIT ALS SLEUTELWOORD

De timing van een recente prijsvraag over de werkplek van de toekomst was uitstekend. Want dat die werkplek post-corona ingrijpend anders wordt, staat vast. Thuiswerken is here to stay. Dat stelt andere eisen aan het kantoor. Het wordt meer een plek voor ontmoeting, interactie en inspiratie. Anticiperen op een mogelijke volgende virusuitbraak zal een vanzelfsprekende randvoorwaarde worden. In de ontwerpen van winnaar en genomineerden is flexibiliteit de rode draad.

Initiatiefnemers van de prijsvraag voor de Werkplek van de Toekomst waren De Architect en Lensvelt. Hun briefing was breed. Gevraagd werden gedurfde en tegelijkertijd praktische voorstellen voor de werkplek, op kantoor, onderweg of thuis en zowel voor de korte als de lange termijn. Deze trigger leverde 26 inzendingen op. Hieruit kozen de organisatoren vijf genomineerden. Opvallend is de diversiteit van de ontwerpen. Tegelijkertijd is er een duidelijke overeenkomst; flexibiliteit staat centraal.

WERKEN EN LEVEN

Casper Schwartz Architects werd genomineerd voor de Habitoor. De naam verwijst naar de integratie van habitat en kantoor. De Habitoor is een werk- en ontmoetingsplek met een groot aantal functies, zowel zakelijk als privé-gerelateerd. Werknemers ontmoeten er klanten, overleggen met collega's maar kunnen in de Habitoor ook sporten en eten. Er is zelfs een heus kookeiland aanwezig. Door het vele thuiswerken zijn mensen gewend om zelf hun dagen

in te richten. Dat bevalt en wordt in de Habitoor gefaciliteerd. Tegelijkertijd biedt het concept ruim gelegenheid voor kwalitatief contact met collega's. Volgens Casper Schwartz zullen kantoren in de toekomst een stuk kleiner zijn dan nu het geval is. Het draait veel meer om het inspirerende karakter van de ruimtes en de kwaliteit van de locatie.

TOESTROMEN BEHEERSEN

Een nominatie was er ook voor het project Duvel Sociale Ruimte. Tijdens de eerste fase van de lockdown voerde AWAA een studie uit voor de Belgische brouwer Duvel Moortgat. Eerder ontwikkelde het bureau al het masterplan voor het terrein van Duvel en ontwierp alle faciliteiten. AWAA onderzocht de ruimtelijke mogelijkheden om ondanks social distancing ontmoeting en interactie te faciliteren. Zodanig dat de brouwer ook in een post-coronatijdperk een groot publiek kan ontvangen. Centraal in het voorstel staat de manier waarop mensen circuleren. Door de verschillende toestromen te beheersen en ruimtes zo te ontwerpen dat deze kunnen krimpen of uitbreiden, wordt het mogelijk om eventuele toekomstige gezondheidsregels na te leven. Ook bieden de ruimtes een sterke architect-

onische ervaring. De 'kneedbaarheid' van het geheel komt volgens AWAA ook in het meubilair tot uitdrukking.

IDEAAL VOOR DE WERKNOMADE

Op een fysiek kantoor zorgt de werkgever voor comfort, akoestiek en verlichting. Werken mensen elders dan is er geen grip op deze elementen. Daarom bedacht JCAU een professionele werkplek die geheel locatie-onafhankelijk is. Het genomineerde ontwerp bestaat uit een draagbaar werkstation dat op kantoor, onderweg, thuis of waar ook ter wereld gebruikt kan worden. Het element is gemaakt van akoestisch materiaal. Daardoor functioneert het ook als privacy-scherm; geluid van buiten wordt gefilterd.

De draagbare werkplek is op meerdere manieren vouwbaar. Ook is het mogelijk om te schakelen met werkstations van collega's. Wordt de werkplek niet gebruikt dan kan deze compact worden opgevouwen tot een rugtas. Die biedt dan ook plek voor onder meer een laptop. Zo heeft de werknomad altijd alle benodigdheden bij zich. Geïntegreerde zonnepanelen wekken stroom op voor de verlichting. De panelen laden op als de gebruiker onderweg is.

OMGEVING BEWEEGT MEE

Met haar genomineerde ontwerp SHFT (shift) maakt Hollandse Nieuwe niet de

medewerkers maar het kantoor ultiem flexibel. Gebouwen, leer- en werkomgevingen zullen in de toekomst steeds sneller veranderen. Dit vraagt om het meervoudig gebruik van ruimtes. SHFT maakt dat mogelijk door een verzamelende ruimte-verdelende elementen die opgehangen worden aan een railsysteem. Hiermee kan de werkomgeving meebewegen met de veranderende behoefte van een organisatie. Gebruikers kunnen eenvoudig variëren in aantal, type, openheid en materialisatie van ruimtes. Ook de verlichting kan afzonderlijk bepaald worden. En met stroomvoorzieningen in de wandelementen en de mogelijkheid op elke gewenste plek schermen aan de rail op te hangen, kunnen alle deelgebieden worden voorzien van een AV-installatie. Door SHFT te combineren met stapelbare en aanpasbare meubels wordt de toekomstbestendigheid van de werkomgeving vergroot. En door extra rails toe te voegen, kan de ruimte verder worden uitgebreid.

HOUTEN MODULES

Winnaar van de prijsvraag werd de FL'EX-BOX, een concept van Ex Interiors. Met dit systeem van houten modules kunnen verschillende werkplekken gecreëerd worden. De modules worden geprefabriceerd en kunnen overal wor-

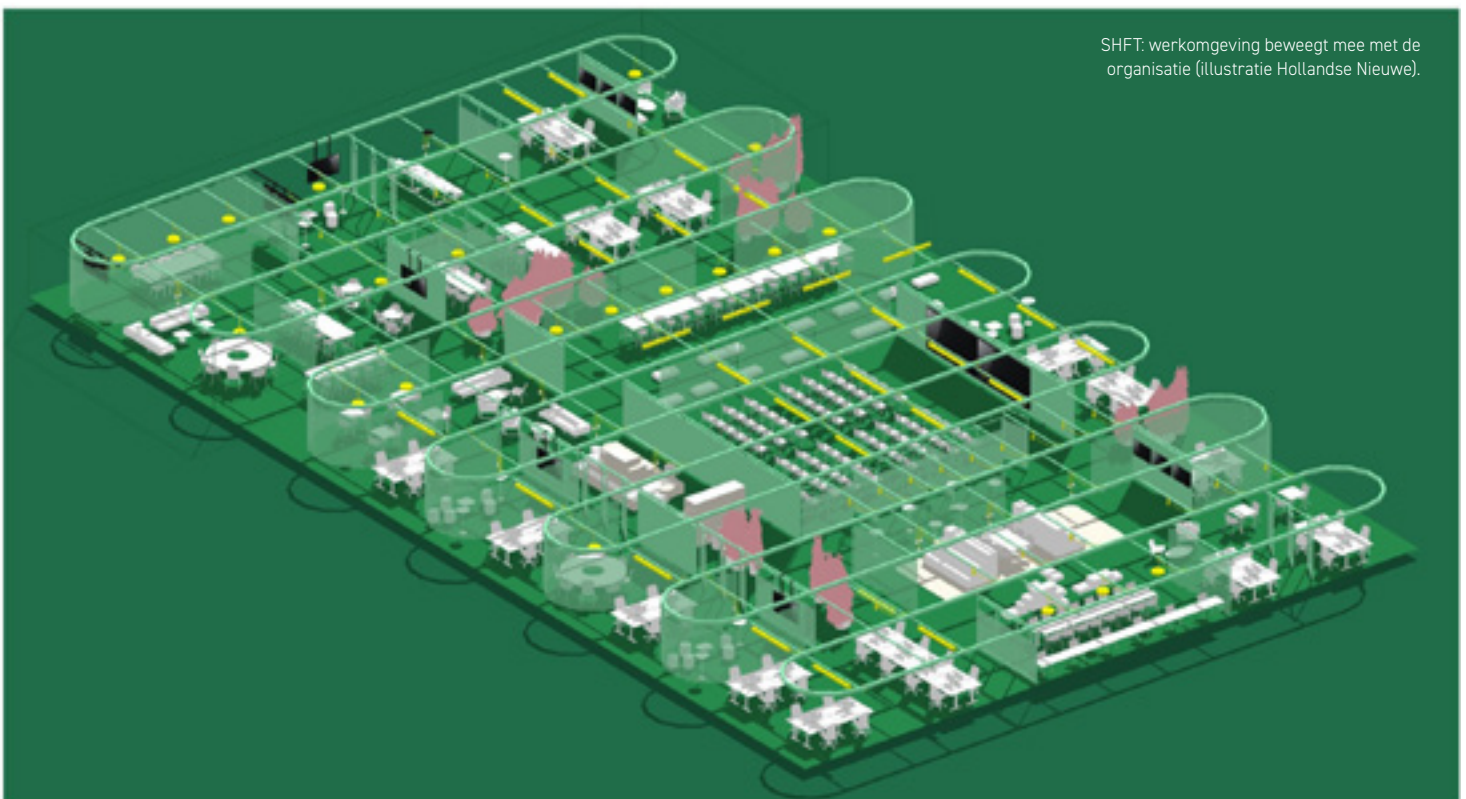
den geplaatst. Variërend van een enkele box in de tuin van een huis tot een cluster in bijvoorbeeld het stadscentrum, in wijken of op het platteland.

De FL'EX-BOX is koppel- en stapelbaar. Ook de afwisseling tussen gesloten en open wanden geeft ontwerpers veel flexibiliteit. Aan de buitenzijde kan een kleine veranda met houten luiken worden aangebracht. Werken en ontmoeten kunnen dus ook in de open lucht plaatsvinden.

ECONOMIE EN ECOLOGIE

Het winnende concept is circulair en zelfvoorzienend. De FL'EX-BOX heeft te openen delen en een natuurlijke luchtverversing. Daken kunnen worden voorzien van zonnepanelen of groen. De maatvoering is gebaseerd op de gangbare stramienmaten in kantoorgebouwen. Hierdoor kan de FL'EX-BOX ook in bestaande gebouwen worden geplaatst.

De jury was onder de indruk van het innovatieve karakter van het ontwerp. Ook het feit dat gebruikers tijdens het werk frisse lucht inademen en door de natuur kunnen lopen, werd geprezen. Zo versterken economie en ecologie elkaar, aldus de jury.

SHFT: werkomgeving beweegt mee met de organisatie (illustratie Hollandse Nieuwe).

ZO MAAK JE ONLINE VERGADEREN LEUKER EN EFFICIËNTER

Iedereen heeft vanwege het thuiswerken ruim ervaring opgedaan met online vergaderen. Maar volgens vergaderexpert Rob de Haas zijn we daar nog niet zo vaardig in. Gelukkig kun je met een paar tips snel beginnen met het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden om het online vergaderen leuker en efficiënter te maken.

Na de lockdown in maart ging iedereen massaal thuiswerken en kwam online vergaderen bovenaan de prioriteitenlijst van bedrijven te staan. "Op basis van gesprekken met mijn klanten hoorde ik dat zij hier de eerste drie tot vier weken redelijk tevreden over waren", vertelt Rob. "Men begon op tijd, ging snel en effectief alle punten af en er was ineens tijd over om andere dingen op te pakken. Maar na twee maanden ontstond er een collectieve irritatie en werden mensen het beu."

UITPUTTINGSSLAG

Die irritatie ontstaat omdat communiceren via een scherm niet in onze natuurlijke habitat past. "Je mist de non-verbale communicatie via oogcontact of een klopje op de schouder. Ook worden emoties op het scherm zelden echt geraakt. In een poging om die ontbrekende emoties toch te vatten, gaan mensen overcompenseren door zich meer in te spannen en aandachtiger te luisteren. Die uitputtingsslag komt bovenop de vermoeidheid die de eenzaamheid en isolatie met zich meebrengen. Wat ook niet helpt, is dat mensen een online vergadering ingaan alsof het een fysieke vergadering is. 20 minuten lang naar een betoog luisteren is tijdens een

fysieke meeting al niet ideaal, laat staan tijdens een online bijeenkomst waarbij informatie anders overkomt. Ook dat is een snelweg naar uitputting. Volledig begrijpelijk hebben we nog niet de goede vaardigheden ontwikkeld om op een boeiende, effectievere en plezierige manier aan online vergaderingen deel te nemen."

SPELREGELS

Gelukkig is er makkelijk en snel winst te behalen. "Het draait om het besef dat online vergaderen een andere tak van sport is met eigen spelregels. Een van de belangrijkste spelregels is het afspreken van gedragsregels die betrekking hebben op zaken zoals op tijd inloggen voor de bespreking en niet eten en drinken. Daarmee kun je een aantal frustraties voorkomen. Ook is het belangrijk om een echt gesprek te voeren en dat werkt het beste met een optimale groepsgrootte van tussen de vijf en zeven personen. Bij meer dan zeven deelnemers worden er meerdere gesprekken gevoerd waardoor de aandacht voor het doel van de vergadering naar de achtergrond verdwijnt. Daarnaast is het verstandig om maximaal drie kwartier te vergaderen en dan even te pauzeren." Van de mute knop is Rob absoluut geen voorstander.

"Zodra je op mute staat, raak je losgekoppeld van de dynamiek van de groep en ga je andere dingen doen. Natuurlijk mag je bij herrie of heisa voorstellen om in te grijpen of af te haken, maar leg dan wel uit waarom je dit doet. Online krijgen mensen niet mee wat er allemaal in jou om gaat."

INTERACTIE

In tegenstelling tot hoe online vergaderingen door veel mensen worden ervaren, pleit Rob voor 80% interactie. "Online vergaderen biedt bij uitstek de mogelijkheid om actieve werkvormen in te zetten. Als moderator moet je per punt bedenken wat je wilt bereiken, hoe je dit wilt doen en hoeveel tijd je hieraan wilt besteden. Daarnaast is het belangrijk om iedereen regelmatig in beweging te zetten, want steeds maar achter het scherm zitten is namelijk niet goed voor je lichaam en je ogen. Door iedereen de

instructie te geven hun opgeladen smartphone bij de hand te houden, kun je in een bijeenkomst gerust de mensen af en toe met elkaar wandelend of ontspannen laten bellen of facetimen over een belangrijke vraag of lastig dilemma."

SPREEKTijd

Een andere manier om interactie te bevorderen, is om iedereen de ruimte te geven om mee te doen. "Een van de frustraties tijdens live vergaderingen is dat een aantal deelnemers het gesprek domineert. Bij online meetings kan dit ervoor zorgen dat de al aanwezige frustraties verder oplopen. Een goede tip is om je bijeenkomst te starten met een rondje langs de velden. Geef als moderator iedereen om de beurt spreektijd en laat hen hun verhaal doen, zeker als je ze al een tijdje niet hebt gezien. Of laat iedereen eerst in kleine groepjes even bijpraten in de break-out room."

Rob de Haas is de schrijver van het boek 'Ongewoon Goed Vergaderen. Slimmer. Korter. Inspirerender' (2015). Eind november verscheen bij BOOM/Management Impact zijn nieuwe boek 'Praktijkgids online vergaderen. Anders verbinden, beter presteren'. Op www.robdehaas/online-vergaderen vind je zijn webinar- en trainingsaanbod rond online vergaderen en kun je de 13 spelregels voor online vergaderen downloaden.

UITDAGEN

Het lastigst is om aandacht te geven aan de eerder genoemde emoties die het online vergaderen zo vermoeiend maken. "Gelukkig is het wel degelijk mogelijk om het scherm een menselijker beeld te geven. Zeker als moderator moet je een nieuwe alertheid ontwikkelen en hier goed op letten. Je kunt mensen ook zelf prikkelen en uitdagen door bijvoorbeeld bepaalde zinnnetjes gebruiken zoals "ik heb jouw mening niet gehoord", "is dit wat je wil" of "ik proef irritatie, of ben ik de enige?" Wat je zeker niet moet doen,

is oppervlakkig blijven, lekker snel pingpongen met informatie en een beslissing nemen. Want dan start de discussie pas daarna. Online vergaderen is een kwestie van proberen, oefenen en evalueren om te voorkomen dat je steeds dezelfde fouten maakt. Uiteindelijk zal deze vorm van ontmoeten ons steeds beter afgaan waardoor het leuker en efficiënter wordt."

SPELEN EN WERKEN IN DE KANTOORTUIN

Wij van Liberi Coaching helpen mensen met stressklachten om de balans te hervinden. Want hoewel we cognitief sterk zijn, zijn we eigenlijk niet gemaakt om stil te zitten. We willen bewegen, 'de liefde bedrijven', veel slapen, lummelen, ons uiten... En daar zit je dan, acht uur lang starend naar je computerscherm. Dat is de reden dat wij door heel Nederland met mensen de natuur in gaan, om via die weg de balans te hervinden.

De toegenomen complexiteit en versnelling kan je uitputten; te veel mailtjes, telefoontjes, zoomsessies, afspraken en taken. Dit terwijl je behoefte hebt om te ademen, ergens in het gras gaan liggen; je wilt rust. Maar die rust vind je niet in de kantoortuin, je thuishok, de supermarkt, of kijkend naar de tv. Je koopt een nieuw paar leren schoenen, slijkt wat frustraties weg en zet je schouders eronder. Met geklemde kaken probeer je alles op het computerscherm in goede banen te leiden; want straks is je functioneringsgesprek en je moet wel iets indrukwekkends op tafel kunnen leggen, via Zoom.

En dan 'knakt' er iets en ben je slachtoffer van de 'modeziekte' burn-out. Het is alleen geen modeziekte; burn-out maakt de mismatch tussen wie we in wezen zijn en wat er van veel mensen gevraagd wordt pijnlijk duidelijk.

Elke dag werken er professionals aan innovaties op het gebied van duurzame inzetbaarheid. Alle burn-out coaches bij Liberi leveren vanuit hun eigen expertise een bijdrage. Zo gaan we met mensen de natuur in, waar ze zichzelf mogen zijn; daar blijken ze goed te kunnen herstellen van chronische stress. Als we nu na corona samen een nieuwe positieve invulling geven aan de term 'kantoortuin', dan zijn we op de goede weg.

Jos Nierop, stress & burn-out wandelcoach bij Liberi Coaching

www.liberi.nl

DE MANAGEMENTASSISTENT VAN DE TOEKOMST

Een leven lang leren is nuttig voor alle beroepsgroepen. De functie van managementassistent is daar volgens Ton Loef van DOC Opleiding & Training zeker geen uitzondering op. Dit opleidingsinstituut uit Doetinchem biedt daarom een praktische en overzichtelijke opleiding aan zodat ook het toptalent van deze medewerkers ten volle kan worden benut.

De rol van directie-assistenten verandert, vertelt directeur Ton Loef. "Het vak bestaat allang niet meer uit het simpelweg uitwerken van taken. Ze zijn de rechterhand van de directie en moeten veel meer regelen en managen. Dat betekent dat ze niet alleen meer vaardigheden moeten hebben, maar ook bewust moeten zijn van hun positie en het zelfvertrouwen moeten hebben om deze functie met steeds meer verantwoordelijkheden aan te kunnen."

OPLEIDING

Om talenten binnen de organisatie tot managementassistent te scholen heeft DOC Opleiding & Training de speciale opleiding Managementassistent ontwikkeld. "Het is een praktische en overzichtelijke opleiding die bestaat uit vijf modules van elk zes avonden, waarbij je om de twee weken les hebt. De modules behandelen onder andere de basisvaardigheden en de positie binnen de organisatie, plannen en organiseren, HRM, persoonlijke effectiviteit en pr, marketing en communicatie." Net als bij de andere opleidingen is er een duidelijke koppeling tussen de theorie en de praktijk. "Gedurende de opleiding bouwen de cursisten een portfolio op met opdrachten die op de werkvloer worden uitgevoerd."

INSTAPPEN

Wat deze opleiding extra aantrekkelijk maakt, is dat geïnteresseerden voortdurend kunnen instappen. "Je begint bij de module die op dat moment wordt aangeboden en maakt zo je eigen rondje compleet. Het is een zeer overzichtelijke opleiding waarbij je precies weet waar je voor kiest en wat je ermee kan. En na de voltooiing kun je nog jarenlang je vak met veel plezier uitvoeren."

www.doc.nl

JONG MANAGEMENT ACHTERHOEK

GEBUNDELDE KRACHTEN

Roy Vredegoor vormt samen met Frank Lanting Vredegoor Lanting Makelaars. Roy en Frank kennen elkaar van de studie Vastgoed en Makelaardij en zijn tijdens deze studie vrienden geworden. Na hun eigen loopbaan met verschillende loondienstverbanden bundelden ze uiteindelijk hun krachten en netwerken en richtten ze in 2015 samen Vredegoor Lanting Makelaars op.

17

Roy heeft in zijn vijftien jaar in loondienst de meeste tijd doorgebracht in de makelaardij, waarbij hij in zijn laatste job als spin in het spreekwoordelijke web opereerde bij een vastgoedontwikkelaar. Op de vraag: 'hoe is het om met een vriend een bedrijf te starten' antwoordt Roy stellig: "Er zijn twee dingen die we beiden belangrijk vinden; lol maken en geld verdienen. Je kent elkaar goed, kunt echt op elkaar bouwen en zit allebei in dezelfde leeftijdscategorie. Ondanks dat we bij de start met 35 en 36 relatief jong waren, brachten we allebei wel vijftien jaar ervaring mee. Dit samen met onze energie en bevologenheid, door onze jonge leeftijd, bleek een uitstekende combinatie." De twee compagnons hebben hun organisatie in korte tijd snel laten groeien en nam na zes maanden de eerste medewerkers aan. Het team bestaat in 2020 uit totaal vijf personen, aangevuld met twee fotografen en twee bezorgers die buurtmailings verspreiden.

WONINGMARKT

2020 is voor iedereen een bijzonder jaar. Roy heeft door snel te schakelen alle activiteiten, met kleine aanpassingen, kunnen doorzetten. "In maart waren er allerlei economen die een verslechtering van de woningmarkt voorspelden, daarvan is niks uitgekomen. Het blijft een verkopersmarkt met weinig aanbod en veel vraag die verder uit evenwicht geraakt is." Mede ingegeven door corona en thuiswerken komt Roy steeds vaker in contact met mensen uit het westen van het land met een werkgever aldaar die naar de Achterhoek willen verhuizen. "Zij willen groener en rustiger wonen." Roy merkt op dat in 2015 de gemiddelde termijn dat een woning in onze regio te koop stond zes maanden betrof. Momenteel is dit negentien dagen. "Mijn woning staat twee weken te koop, wat gaat er mis', zijn signalen die ik in een enkel geval van klanten krijgt. Maar ook dan is er beslist geen nood aan de man."

OPDOEN VAN NIEUWE INZICHTEN EN IDEEËN

Roy zoekt zijn drijfveren dichtbij zichzelf ("laagdrempelig, persoonlijk en geen driedelig pak") en is sterk betrokken en zichtbaar in de regio Doetinchem. In 2015 ging hij mee met een skivakantie, georganiseerd door een aantal Jong Management-leden. "Daar ben ik in contact gekomen met Jong Management Achterhoek." De reden voor Roy om lid te worden is tweeledig. "Fijn om een netwerk uit te kunnen breiden en dit te onderhouden en anderzijds kennis te delen en op te doen." Daarmee doelt hij op nieuwe inzichten of ideeën, gevoed door ondernemers die juist iets anders doen blijkt een goede match. "Het is erg leerzaam."

www.vredegoorlanting.nl

“ZO HAAL IK HET MAXIMALE UIT MIJN BEDRIJF”

“Als ondernemer is het hard werken. Succes heb ik zelf in de hand. Slim omgaan met cijfers maakt het verschil en daarvoor werk ik samen met mijn Flynth-adviseur.”

FLYNTH *pal naast u*
adviseurs • accountants

Met 60 vestigingen in heel Nederland zijn we daar waar u onderneemt.

“De juiste aanpak voor uw kwaliteitszorg”

Meetsma | Advies

Brengt *structuur* in uw organisatie

KWALITEITZORG & CERTIFICERING ORGANISATIEONTWIKKELING COACHING
CONFLICTHANTERING BEDRIJFSOPLEIDINGEN WWW.MEETSMA.NL

vertrouwd & verzekerd

De H. Jansen Assurantie Groep! Al sinds 1913 een sterk familiebedrijf in verzekeringen. Vertrouwd en verzekerd in Oost-Nederland.

SINDS 1913

H. JANSSEN ASSURANTIE GROEP

BEDRIJVEN
PARTICULIEREN
PENSIOENEN
HYPOTHEKEN

Postbus 84 7100 AB Winterswijk | Groenloseweg 36 7101 AJ Winterswijk
T +31 (0) 543 551500 | info@hjansen.nl | www.hjansen.nl

ACHTERHOEK MONITOR

WE STAAN ER GOED VOOR

Met trots presenteert de Achterhoek Board de eerste Achterhoek Monitor. Een overzicht van betrouwbare en feitelijke informatie over de economie en het leven in de Achterhoek. Deze eerste editie van de Achterhoek Monitor levert, op basis van vele indicatoren, het beeld op van een regio die beschikt over een groeiende economie, een aantrekkelijk woon- en leefgebied en een gelukkige en tevreden bevolking. De monitor laat ook zien waar de uitdagingen voor de Achterhoek liggen.

WAAROM EEN ACHTERHOEK MONITOR?

De inzichten die de monitor geeft, helpen om de juiste keuzes te maken voor de toekomst. Keuzes over de strategie van onze bedrijven, keuzes over samenwerkingen aan innovaties. Keuzes over hoe we met elkaar de Achterhoek de beste leefomgeving voor iedereen willen maken. Als thematafels, Achterhoek Board en Achterhoek Raad hebben we hiervoor een stip op de horizon: de Achterhoek Visie 2030, gepubliceerd in 2019.

AMBITIES

Willem Buunk, voorzitter stuurgroep Achterhoek Monitor: "Onze ambities zijn groot: we willen de gezondste regio zijn, we willen de technologische innovatie versnellen en de opleiding van vakmensen moet optimaal aansluiten op de vraag van bedrijven en zorginstellingen. Tot nog toe hebben we onze regionale samenwerking van ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden gebaseerd op losse rapportages en incidenteel beschikbare cijfers. Nu is het tijd voor een meer gestructureerde onderbouwing van onze plannen. Dan is het belangrijk om te weten hoe de economie, de samenleving en de arbeidsmarkt zich ontwikkelen. De Achterhoek Monitor helpt ons daar enorm bij."

JAARLIJKSE SELECTIE VAN FEITEN EN CIJFERS

De monitor geeft data en informatie als basis voor beleid: een zinvolle en bruikbare selectie van feiten en cijfers in een jaarlijkse publicatie en continu raadpleegbaar dashboard, voorzien van een duiding. Een team van onafhankelijke onderzoekers heeft de Achterhoek Monitor samengesteld, gecoördineerd door onderzoeksbureau Moventem. Een groep deskundigen bewaakt de wetenschappelijke kwaliteit en onafhankelijkheid van de duiding. De Achterhoek Monitor is dus geen beleidsevaluatie en geeft geen beoordeling van projecten of programma's.

GROEIDOCUMENT

Deze eerste editie geeft een goed beeld van de Achterhoek, maar laat ook zien voor welke onderwerpen de regio nog indicatoren moet ontwikkelen en data verzamelen. Bijvoorbeeld op het gebied van circulaire economie. Er komen nog thematische monitors voor gezondheid en wonen die verdere verdieping geven en volgend jaar de tweede editie zullen verrijken. Het opwerpen van vragen naar meer informatie draagt bij aan het succes van een goede Achterhoek Monitor!

www.achterhoekmonitor.nl

STOPPEN MET JE BEDRIJF

EEN SUCCES OF EEN SOF?

Afgelopen voorjaar zat ik als ondernemer vier maanden zonder inkomsten. Waar ik in januari nog een mooi gevulde agenda had voor de periode maart tot juni verdwenen alle afspraken, door die kleine wereldreiziger corona, als sneeuw voor de zon. Mijn agenda werd een oase van rust. Mijn hoofd een orkaan van onzekerheid.

Als ik daarop terugkijk, herinner ik me nu vooral de momenten waarop ik in de tuin zat. Wekenlang scheen de zon en was er alle gelegenheid voor zelfreflectie en bezinning. Ik heb me toen herhaaldelijk afgevraagd wat het perspectief voor mijn bedrijf nog was. Wanneer kon ik weer afspraken maken? Moest ik ook alles online gaan doen, net zoals tientallen andere ondernemers in mijn netwerk? Had mijn onderneming dan überhaupt nog bestaansrecht? Sommige vragen waren pijnlijk en confronterend.

Na jarenlang dromen van het ondernemerschap nam ik eind 2016, letterlijk op pakjesavond, het besluit om het gewoon te gaan doen. Wat een mooi moment, wat een ambitie en wat een prachtige vergezichten. Letterlijk en figuurlijk een Heerlijk Avondje. Deze momenten schoten in april vaak door mijn hoofd. Het contrast met 2016 kon niet groter zijn. Weken gingen voorbij, mijn financiële buffers slonken en het toekomstperspectief bleef mistig. Ik voelde de reflex opkomen: toch maar een baan zoeken en een veilig vangnet? Een heel

EXIT

natuurlijk en logisch effect dat optreedt zodra mensen in gevaar komen. Straks vertel ik je hoe mijn eigen verhaal verder ging.

BESTAANSRECHT

Maar hoe is het met jou en je onderneming? Welke vragen zijn dit (voor)jaar bij jou opgekomen?

Misschien ben jij ook gedwongen om diep bij jezelf naar binnen te duiken en te zoeken naar het antwoord op die ene vraag: heeft mijn bedrijf nog bestaansrecht? Voor sommige ondernemers kwam die dus al in het voorjaar opborrelen en bij veel anderen gebeurde dat pas later. Voor een nóg grotere groep komt dat moment nog. Is dat een drama? Ja en nee. Ja, omdat zich in persoonlijk opzicht drama's voltrekken. Schulden, faillissementen, geknakte dromen, depressies en angsten. En die heb je in allerlei gradaties. Nee, omdat de vraag over het bestaansrecht de meest krachtige en helpende vraag is die elke ondernemer zich maar kan

**WAAROM DOE JIJ WAT JE
DOET? WAAROM BEN JIJ
OOIT BEGONNEN MET JE
BEDRIJF? DAT IS DE KERN,
HET BESTAANSRECHT.
EN DUS NIET PER SE DAT
MOOIE PRODUCT OF DIE
SLIMME DIENST.**

stellen. Niet alleen tijdens een crisisperiode. Het is de motor van innovatie, groei en vernieuwing. De basis voor een betere toekomst. Het bestaansrecht van je bedrijf, dat is waar het letterlijk om draait. 'People don't buy what you sell, but why you sell it', aldus Simon Sinek. Een grote naam in de wereld van managementboeken en leiderschap.

WAAR STA JE VOOR?

Waarom doe jij wat je doet? Waarom ben jij ooit begonnen met je bedrijf? Dát is de kern, het bestaansrecht. En dus niet per se dat mooie product of die slimme dienst. Dat zijn enkel manieren om het bestaansrecht van je onderneming vorm en inhoud te geven. Het proces dat jij bedacht hebt om ze van probleem naar oplossing te brengen. Producten en diensten, de vormen, 'hoe' jij de dingen doet, dat zijn allemaal factoren die in de loop der tijd kunnen en zullen veranderen. Als 's ochtends op de A2 een file van twintig kilometer staat en jij kunt tijdig de A67 op, dan doe je dat toch ook? Maar je bestemming blijft dezelfde en jouw antwoord

op de vraag 'Waarom?' is onveranderlijk. Dat is waar jij voor staat, dat wat jou ten diepste drijft. En daarom zijn dit de beste vragen die je jezelf elke dag kunt stellen. Niet alleen nu, in dit jaar vol uitdagingen, maar ook in alle jaren die nog gaan komen en hopelijk minder enerverend zullen zijn. Die vragen helpen je om in contact te blijven met datgene dat jouw bedrijf uniek en waardevol maakt. En dat staat helemaal los van vormen. Want ook ondernemerschap, het hebben van een bedrijf, dat is niet meer dan een vorm om jouw persoonlijke waarom, je missie, handen en voeten te geven.

TWEE SOORTEN ONDERNEMERS

Als de omstandigheden op enig moment zodanig veranderd zijn dat jouw bedrijf (de vorm) geen bestaansrecht meer heeft, ben je dan bereid om een andere vorm te bedenken? Bijvoorbeeld door inderdaad toch in loondienst verder te gaan of door een totaal ander soort bedrijf te starten, dat in de huidige tijd wél een bestaansrecht heeft. En in hoeverre ben jij dan bereid om je overtuigingen kritisch te onderzoeken en ze los te laten als blijkt dat ze je belemmeren? Nu komen we bij de kern. De kracht van overtuigingen. Je hebt namelijk twee soorten ondernemers. Het type dat overtuigd is van deze 'waarheid': stoppen met mijn bedrijf is een voorbeeld van succesvol ondernemen. Want dat maakt de weg vrij voor een nieuwe vorm die mij nu beter past. Ook al is het in loondienst. En het type dat overtuigd is van een andere 'waarheid': stoppen met mijn bedrijf staat gelijk aan falen. Wat een sof. Ik heb blijkbaar iets verkeerd gedaan. Tot welke overtuiging voel jij je, als je heel eerlijk bent, in eerste instantie het meeste aangetrokken? En ben je bereid om die voor jezelf grondig te onderzoeken?

Succesvolle ondernemers durven het bestaansrecht van hun bedrijf voortdurend ter discussie te stellen. Dat stelt ze in staat om op tijd een andere afslag te nemen. Hun droombestemming verandert niet. Alleen de weg er naartoe. Ze onderzoeken dus hun oude, belemmerende overtuigingen en zijn bereid om die te vervangen door nieuwe.

Ikzelf heb sinds de zomer nieuwe toekomstperspectieven gecreëerd. Vooral door de overtuiging los te laten dat ik moet ondernemen in de vorm zoals veel concurrenten dat ook doen. Door überhaupt de overtuiging los te laten dát ik moet ondernemen. Dat geeft me ruimte voor nieuwe inzichten. Ook in mijn eigen 'waarom'. Het maakt de weg vrij voor creativiteit en innovatie. Wie weet wat voor moois 2021 allemaal in petto heeft. Ik gun het mezelf maar zeker ook jou van harte!

**OVER DE
AUTEUR**

Gian Kerstges heeft twaalf jaar lang voor de FNV gewerkt, is in die periode actief geweest als stakingsleider (inclusief megafoon en zeepkist) bij grote acties van o.a. TNT Post, gemeentesector en de brandweer, is op persoonlijke titel voor de bestuursrechter verschenen in een groot conflict, heeft beslag laten leggen op een bankrekening van € 32 miljoen (opening bij NOS radiojournaal), is bij diverse overheidsorganisaties tot 'persona non grata' verklaard met toegangsverbod en heeft o.a. werkgelegenheid voor honderden mensen daarmee weten te behouden. Zijn interesse in leiderschap is toen ontstaan en onlangs is zijn boek 'De moedige manager' uitgekomen.

IN RETRAITE

Bij het verschijnen van deze column hebben we de lockdown hopelijk achter ons gelaten en ligt er een heel nieuw jaar op ons te wachten. Het waren feestdagen die we liever anders hadden gezien. Winkeliers die hun decemberomzet in rook zagen opgaan. Sport, cultuur en ontspanningsmogelijkheden die ons werden ontnomen. Dit alles om maar zo goed mogelijk met de coronacrisis om te gaan. Toch kon ik me ook blijven verwonderen over de creatieve ideeën die dit heeft voortgebracht en zag ik dat mensen binnen de beschikbare mogelijkheden er onderling een redelijk gezellige tijd van hebben gemaakt.

Eigenlijk zie ik wel een overeenkomst tussen een lockdown en in retraite gaan. Een lockdown wordt echter opgelegd, dwingt ons tot stilstand, opgelegde rust. In retraite gaan doe je met jezelf. Het is een eigen keuze, maar brengt ook stilstand en rust.

Die rust, dat is echter de 'place to be' en zo verkeerd nog niet. Het brengt je weer terug bij jezelf en wat voor jou belangrijk is. Het laat je terugblikken op 2020 en ontdekken wat aandacht mag krijgen in 2021. Door in retraite te gaan kom je weer in contact met jezelf en kun je weer keuzes maken vanuit vertrouwen en niet vanuit angst (was toch al een slechte raadgever).

Voor bedrijven is zo'n rustperiode ook een aanrader. Met of zonder corona, waarom snel doordraven naar het nieuwe jaar met nog hogere omzet/winst verwachtingen? Ook als

bedrijf is het zinvol om samen stil te staan en de balans op te maken. Wat ging er het afgelopen jaar goed, hoe functioneerden we gezamenlijk? Maar ook: wat hebben we als organisatie niet goed aangepakt, wat hebben we totaal over het hoofd gezien (blind spot). Meestal vinden dit soort evaluaties op MT of directieniveau plaats met het risico dat belangrijke details over het hoofd worden gezien of gebagatelliseerd om maar zo snel mogelijk te focussen op doelstellingen voor het nieuwe jaar.

Ik wil je daarom uitdagen om in de eerste periode van het nieuwe jaar deze evaluatie intern openbaar te houden. Iedereen die wil, mag meepraten. Van de magazijnmedewerker tot inkoop, van leidinggevende tot administratieve kracht. Het is een boost voor de betrokkenheid van je werknemers voor de organisatie. Je zult verstandig staan van de input; blind spots worden blootgelegd.

Zoals die ene werknemer waarvan je dacht dat hij/zij optimaal inzetbaar was, maar privé moeilijke tijden blijkt door te maken. Laat je werknemers in teams met ideeën komen voor verbeteringen van bedrijfsprocessen en beloon het beste idee door het ook echt uit te gaan voeren.

Deze gezamenlijke evaluatie is een perfect thema voor een 'hei-sessie' en natuurlijk maak je van deze gelegenheid gebruik om te bespreken op welke wijze je werknemers nog beter duurzaam inzetbaar worden. Waar liggen hun wensen en verlangens? Respecteer iedere keuze die kan bijdragen aan de voortgang van je organisatie. Ik wens je een bijzonder mooi, gezond en voorspoedig 2021.

Marieke Bach,
adviseur duurzame inzetbaarheid
www.mariekebach.nl

Yetis Cenik,
advocaat bij Juust Advocaten & Mediators

HET EFFECT VAN 'CORONA' OP LOPENDE CONTRACTEN

Het coronavirus houdt ons al bijna een jaar in de greep. Bedrijven in een aantal specifieke sectoren zijn of worden hard geraakt en het is niet gek te veronderstellen dat er op langere termijn her en der serieuze liquiditeitsproblemen kunnen ontstaan. Steunmaatregelen beperken slechts de schade. De denkbeeldige citroenen worden helaas steeds verder uitgeknepen.

Wat kun je als ondernemer in eerste instantie doen om de lasten te verlagen? Ik laat daarbij verder strekkende herstructureringstrajecten, zoals bijvoorbeeld het aanbieden van een door een rechter goed te keuren dwangakkoord onder de nieuwe Wet homologatie onderhands akkoord (WHOA), even buiten beschouwing. Kun je bijvoorbeeld zomaar onder contracten uit? Het afgelopen jaar is hier al veel over gezegd en geschreven. Wat je natuurlijk altijd kunt doen is het gesprek aangaan. 'Nee heb je, ja kun je krijgen' zegt men dan. Maar kun je ook iets afdwingen? Helaas is de 'juridische gereedschapskist' waaruit je als ondernemer kunt kiezen niet ruim gevuld. De beste keuze lijkt vooralsnog te zijn een beroep op 'onvoorziene omstandigheden'. Dit geeft zeker geen garantie op succes maar biedt, in tegenstelling tot een beroep op 'overmacht', in ieder geval enig perspectief.

Onvoorziene omstandigheden is geregeld in artikel 6:258 van het Burgerlijk Wetboek. Een contractspartij kan de rechter verzoeken om een contract open te breken, als er zich een onvoorziene omstandigheid voordoet waardoor het vorderen van onverkorte nakoming van de overeenkomst onredelijk is. De rechter kan de inhoud van de overeenkomst wijzigen of de overeenkomst zelfs geheel of gedeeltelijk ontbinden. In laatstgenoemd geval is de beknelde ondernemer niet langer aan het contract gebonden.

Voor een succesvol beroep op genoemd wetsartikel zal aan drie voorwaarden moeten worden voldaan. Allereerst is van belang dat er sprake is van een onvoorziene omstandigheid. Of een omstandigheid onvoorzien is, zal moeten worden beoordeeld aan de hand van de tussen partijen gesloten overeenkomst. Daarbij dient te worden beoordeeld of partijen, impliciet of expliciet, de gevolgen van het coronavirus in de overeenkomst hebben geregeld. Hebben partijen dit gedaan, dan is in beginsel geen sprake van een onvoorziene omstandigheid. Zwijgt het contract, dan wordt in de rechtspraak over het algemeen aangenomen dat het coronavirus - en dan meer specifiek de verstreckende gevolgen daarvan - wel als zodanig heeft te gelden.

Nadat deze eerste hobbeld is genomen, moet vervolgens worden gekeken naar het moment waarop partijen de overeenkomst zijn aangegaan. Is dit gebeurd na het moment waarop corona zich in Nederland introduceerde, dan zal een beroep op artikel 6:258 BW afketsen omdat het ingetreden nadeel dan voorzienbaar was.

Tot slot, en dat is in de praktijk de meest lastige hobbeld, moet ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst ook echt onredelijk worden gevonden. Het uitgangspunt is namelijk 'pacta sunt servanda', letterlijk vertaald: afspraken moeten worden nagekomen. Artikel 6:258 BW is er dus niet om ieder nadeel weg te nemen. Maar als door corona nakoming van de overeenkomst zeer bezwaarlijk is geworden, of als de overeenkomst door corona haar zin heeft verloren doordat het doel dat partijen ermee hadden onbereikbaar is geworden, dan kan mogelijk met succes een beroep worden gedaan op artikel 6:258 BW. In een aantal (huur)zaken is inmiddels met succes hierover geprocedeerd. Wel laat de rechtspraak duidelijk zien dat het steeds aankomt op een beoordeling van alle omstandigheden van het geval. Een ondernemer zal open kaart moeten spelen. En voor de rechter zal het klip en klaar moeten zijn dat de problemen zo groot zijn, dat ze noodzaken tot aanpassing van het contract.

www.juustadvocaten.nl

24 VERHOGEN VAN DE WEERSTAND OP DE WERKPLEK

Als er één ding duidelijk is geworden in de afgelopen maanden, dan is het dat het verhogen van onze weerstand hand in hand gaat met gezonder leven in het algemeen. Ook draagt een gezondere leefstijl bij aan het verlagen van het risico op ernstige complicaties en ernstig verloop van ziekten. Bij COVID-19 brengt een gezonde leefstijl het risico op de ernst van de klachten significant naar beneden.

MEER EIGEN REGIE OP ONZE WEERSTAND

De afgelopen maanden is veel gepubliceerd over op welke manier mensen meer eigen regie kunnen nemen op de weerstand en deze op kunnen bouwen. De belangrijkste thema's hierin zijn: voeding, roken en alcohol; ontspanning, stressmanagement en slaap; bewegen, sport en naar buiten.

Onder andere roken, stress, alcohol, te weinig slaap, inactiviteit, te veel eten, te veel suiker en frisdranken en te veel verzadigde vetten kunnen het immuunsysteem stringent verzwakken. Dat geldt ook voor aandoeningen zoals diabetes, overgewicht, reuma en andere chronische ziekten. Daar staat tegenover dat voeding met veel antioxidanten, volkoren- en vezelrijke voeding, water en (groene) thee drinken,

voldoende vitamine en mineralen rijke voeding, zonlicht, bewegen, sport, spiertraining, mentale ontspanning, maar ook emotionele rust/controlen en eigenschappen zoals relativeringsvermogen de kracht van het immuunsysteem positief beïnvloeden.

GEBREK AAN INZICHT EN NEGATIEVE STIMULUS

De verantwoordelijkheid om hier aandacht aan te besteden, ligt natuurlijk primair bij het individu. Maar over het algemeen weten mensen hier te weinig vanaf en blijkt de omgeving in de meeste gevallen de spelbederver die uitnodigt tot ongezond gedrag. Volgens de WHO leidt negen op de tien Europeanen aan een gebrek aan Health Literacy, ofwel, kennis van gezond leven en de benodigde essentiële inzichten om gezonde keu-

zes te kunnen maken. Het resultaat; ongeveer 75% van de bevolking eet ongezond en beweegt te weinig.

INVLOEDEN VANUIT WERKGEVERS

Natuurlijk blijft de primaire verantwoordelijkheid bij het individu, maar - wetende dat de omgevingsprikkel zeer bepalend is voor het leefstijlgedrag van mensen - zijn er wel wat mogelijkheden voor werkgevers om de gezonde leefstijl en het opbouwen van de weerstand van werknemers positief te ondersteunen.

1. Een gezondheidsbewuste ondernemer

Als de ondernemer en/of de leidinggevende bewust is van het feit dat de werkdagen invloed hebben op iemand gezondheid, dan is er al een halve wereld gewonnen.

2. Gezondheidsbewuste werkomgeving

Biedt de werkplek de mogelijkheid om af en toe staand te werken, voldoende planten en buitenlicht? Is er een gezonde kantine en wordt het gestimuleerd dat men gezonde traktaties uitdeelt, als dat aan de orde is?

3. Anti-rookbeleid

Geldt er een algeheel rookverbod, ook rondom het pand of wordt roken in ieder geval ontmoedigd? Roken tast de longen aan, vermindert de zuurstofopname en verzwakt zo het immuunsysteem.

4. Met de fiets naar het werk beleid

Als mensen een aantrekkelijke regeling aangeboden wordt om een

fiets vanuit de zaak te kopen, dan blijkt dat meer mensen de fiets pakken in de plaats van de auto.

5. Lunchwandeling

Als de leiding het voorbeeld geeft om te gaan wandelen tijdens de lunch of in de middag, dan blijkt een groot gedeelte van de werknemers te volgen. Regelmatig een lunchwandeling ondernemen, verlaagt de kans op een luchtweginfectie en vitamine D van de zon versterkt ons immuunsysteem.

6. Vitaal voedingsaanbod

Wordt er wel eens een schaal met fruit, snack-tomaatjes of komkommertjes geplaatst of een lekker volle salade voor het team tijdens de lunch? Een voedingsaanbod vol met antioxidanten zorgt ervoor dat agressieve vrije radicalen geëlimineerd worden, wat een gunstig effect heeft op ons immuunsysteem.

7. Positieve sociale interactie

Stress verhoogt het cortisolgehalte in ons lichaam en doet een flinke aanslag op het afweersysteem. Als dat langdurig plaatsvindt, heeft dat grote gevolgen voor onze weerstand. Een prettige werksfeer, een open verstandhouding en positief stimulerende leidinggevenden die open staan voor een goed gesprek, zorgen ervoor dat stress in ieder geval besproken kan worden en niet chronisch door blijft sudderen.

8. Samen ontspannen

Kan er samen gelachen worden, worden er leuke teamactiviteiten georganiseerd, is er aandacht voor beloningen en cadeautjes tijdens feestelijkheden en bereikte resultaten? Samen genieten en ontspannen houdt ook de werksfeer gemakkelijker open en positief.

Het mooie van de mogelijkheden om de weerstand op te bouwen en aan te sterken, is dat al die activiteiten ook een positieve impuls geven aan de algemene gezondheid en aan de preventie van diabetes en overgewicht/obesitas; twee chronische aandoeningen die een zeer negatieve invloed hebben op het ziekteverloop bij COVID-19. Het zijn dus ook uitstekende activiteiten om op te nemen in het gezondheidsbeleid of in duurzame inzetbaarheidprogramma's.

Additioneel zou een bedrijf er voor kunnen kiezen om de werknemers een leefstijl als medicijn cursusprogramma aan te bieden. Als je mensen tips geeft, dan doen ze misschien even iets meer. Reik je ze de essentiële inzichten van gezond leven aan, dan is de kans groot dat ze gezondere keuzes gaan maken vanuit zichzelf.

John van Heel is leefstijl- en vitaliteitcoach, duurzaam inzetbaarheid- en loopbaancoach en geeft leefstijlworkshops en -cursussen. Meer weten? Kijk op www.hoedoedat.nu en www.nieuwegezondheid.nl.

ONDERNEMEN, ANGST EN BLOEDEERLIJK

Je vraagt je misschien af wat die drie termen met elkaar te maken hebben. Nou, potentieel veel. Bijvoorbeeld als je om wat voor reden dan ook door de coronapandemie te maken hebt met angst. Angst doordat je bang bent om zelf ziek te worden of dat het dierbaren uit jouw omgeving zal treffen. Omdat je bang bent dat je goede mensen moet ontslaan of dat je zoveel minder opdrachten krijgt, dat alles niet meer helemaal rond kunt krijgen. Of erger nog, dat je failliet gaat. Hoe kun je er zo mee omgaan dat de angst je niet verlamt?

WAT IS ANGST EIGENLIJK?

Angst is om te beginnen een heel zinvolle emotie. Angst zorgt er namelijk voor dat het lichaam dusdanig reageert bij gevaar dat je bijvoorbeeld harder kunt lopen, grotere sprongen kunt maken, veel behendiger bent, veel sneller en effectiever kunt reageren. Je lichaam geeft dan allemaal stofjes af, waardoor bijvoorbeeld je spieren meer explosieve kracht hebben. Dus angst is eigenlijk een heel zinvolle emotie, waar- toe we allemaal heel goed in staat zijn, en het heeft een beschermende functie.

Als er bijvoorbeeld in oude tijden een roofdier op je af kwam hollen, dan zorgde die explosieve kracht ervoor dat je de power had om het dier van je af te slaan, dat je extra snel kon wegvloeden of dat je stokstijf bleef stilstaan zodat het beest je niet zou aanvallen.

Deze mechanismen van de mens worden 'fight, flight and freeze' genoemd. Alle drie hebben ze in verschillende situaties een heel zinvolle en adequate functie. Soms is vluchten een uitstekende reactie die passend is bij de situatie.

In onze tijd echter, waarin de letterlijke bedreigingen gewoon veel minder aanwezig zijn en er juist veel psychische bedreigingen zijn, wordt er vaak op een wat bijzondere manier tegen angst aangekeken. Alsof het volledig uitgebannen zou moeten worden: angst is onwenselijk en zou moeten 'genezen'. Er is heel veel drukte en vaak te weinig tijd om je erin te verdiepen. Angst gaat dan vaak een eigen leven leiden. Zeker als mensen in een bepaalde situatie zitten die ze niet goed aankunnen. Doordat ze ervoor vluchten, dus alles wegstoppen, verteert het niet. Wordt het niet doorleefd en verwerkt.

Als onderliggend verschijnsel bereik je dan dat er allerlei andere fictieve angsten ontstaan. De angst - lees: het waarschuwingssignaal - werd genegeerd, dus hij trekt andere kleding aan om zich duidelijker te presenteren. Dit proces gaat door naar een steeds overtreffendere trap, net zolang totdat er eindelijk aandacht voor is. Jammer is echter, dat door de vermommingen het eerst vaak onduidelijk is wat er werkelijk aan de hand is. Zeker als er inmiddels zelfs al 'alarmbellen,' etcetera zijn gaan rinkelen.

WAT DOET ANGST MET JE?

Ontkende of niet-herkende angst kan een behoorlijk negatieve invloed op je functioneren uitoefenen.

We beschrijven een aantal gevolgen:

OVER DE AUTEURS

Anja Jongkind (1953) en Greet Vonk (1964) werken sinds 2013 samen binnen Et Emergo. Ze hebben PTG-Coaching ontwikkeld en zij schreven de boeken 'PostTraumatische Groei - Sterker door ellende' en 'Gelukkig door ont-dekken - Sterker door ellende'. Ze geven ook workshops, lezingen, inspiratiesessies, trainingen en opleidingen op het gebied van PostTraumatische Groei.

Anja werkt in haar praktijk als therapeut en als coach al meer dan 40 jaar vanuit deze uitgangspunten.

Greet deed een wetenschappelijk onderzoek betreffende PostTraumatische Groei. Haar onderzoek is recentelijk gepubliceerd in het wetenschappelijke tijdschrift International Journal of Workplace Health Management.

- Ontkende angst verblindt. Je kunt niet meer scherp zien wat er eigenlijk te zien is. Zonder dat je het in de gaten hebt, kijk je als het ware door gezandstraald glas naar buiten. Terwijl je denkt dat het glas helder is.

- Ontkende angst is een slechte raadgever. Veel mensen die in angst(en) leven, doen vaak net voor zichzelf en voor anderen alsof ze heel rationeel beslissingen nemen. Dat is niet zo! Ze ontkennen hun diep-emotionele angsten, dus frommelen die angsten eigenlijk weg. Hun besluiten worden dus door de angst genomen in plaats van door henzelf.

- Ontkende angst maakt mensen dommer. Hun IQ zakt als het ware tijdelijk extreem doordat ze alles in de vernauwde angst-trechter gieten.

Conclusie: Voor jou als ondernemer kan het leven in en met niet-herkende angsten behoorlijk contraproductief doorwerken met alle gevolgen vandie.

BLOEDEERLIJK OMGAAN MET JE ANGSTEN

Het voorkomen van pijn, verdriet en angst is voor iedereen volkomen onmogelijk. Door pijn, verdriet en angst te herkennen en te erkennen, leer je het hanteren. Als jij voor een dichte deur staat en je aanvaardt de deurkruk niet, dan kom je die deur echt niet op een makkelijke manier door. Dus wees bloedeerlijk naar jezelf en je angsten. Dat is verhelderend en het vereenvoudigt.

27

Bloedeerlijk betekent dat je volledig weet wat je allemaal voelt, dat je dat ook nuchter snapt én dat je ook toestaat om te voelen wat je daadwerkelijk voelt. Daaropvolgend kun je er daarna iets van vinden of er keuzes in maken.

Wanneer mensen iets voelen waarvan ze niet weten wat ze ermee aan moeten of wat ze ermee willen, drukken ze die gevoelens of bijbehorende gedachten vaak weg. Ze gaan dan geforceerd iets anders denken. De angst gaat dan als het ware 'undercover' een eigen leven leiden, waardoor die angst eigenlijk de leiding heeft. Met alle negatieve gevolgen vandie. Dus leer om bloedeerlijk naar jezelf te zijn om zelf de leiding in je eigen leven te houden. Daarmee erken je jouw eigen emoties dus.

Een erkende emotie, ook een zogenaamde 'verzwakkende' (=onplezierige) emotie, activeert verwerking van die emotie en vervolgens uiteindelijk het loslaten ervan na vertering. Dat is bevrijdend en dus juist versterkend!

WSP ACHTERHOEK BLIJFT OOK TIJDENS CORONA OP KOERS

“BIJ EEN GOEDE MATCH SNIJDT HET MES AAN DRIE KANTEN”

Ook Werkgeversservicepunt (WSP) Achterhoek kampt met de gevolgen van corona, maar die gevolgen blijven volgens teamleider Leon ten Have en de Winterswijkse wethouder Henk Jan Tannemaat beperkt. “Daar zijn verschillende redenen voor te bedenken. De belangrijkste is dat we samen met overheden onze inspanningen vergroten. We doen meer voor ondernemers, ook buiten ons reguliere dienstenpakket, en dat levert resultaten op. Ook in tijden van corona zitten we nu op 96% van ons target over dit jaar.”

De gedachte achter WSP is eenvoudig: “Wij hebben alle werkgeversdienstverlening in één loket ondergebracht. Wij zijn voor werkgevers het centrale aanspreekpunt als het gaat om aannemen van personeel met een afstand tot de arbeidsmarkt, advies over subsidies en informatie over de regionale arbeidsmarkt. Die bijzondere aanpak werkt.” WSP is een initiatief van UWV, Laborijn, Sociale Dienst Oost Achterhoek en de gemeenten Bronckhorst en Montferland. “Dat is best uniek, maar eigenlijk ligt die centralisatie van kennis ook erg voor de hand. Werkgevers vinden hier antwoord op alle vragen, bij één loket, via één aanspreekpunt. Wij hebben zelf (bijna) alle expertise in huis en weten we iets niet, dan beschikken we over een groot netwerk waar we werkgevers naar kunnen doorverwijzen.”

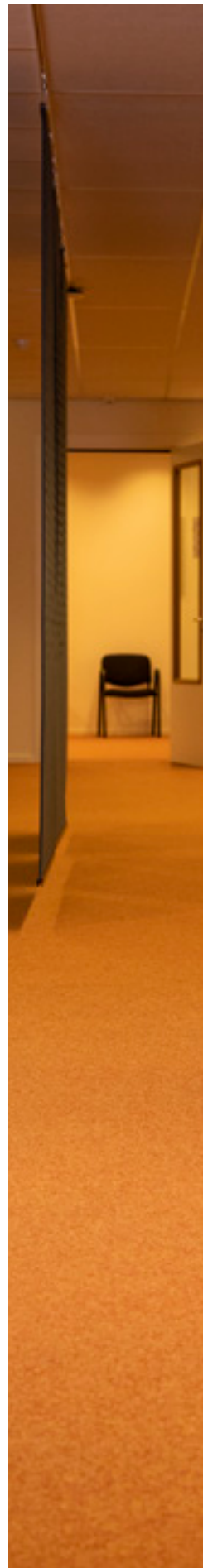
CORONA

Ook de mensen achter WSP hebben te maken met de gevolgen van corona. Leon ten Have: “Ondernemers zijn afwachtend, ze weten niet wat de economie hen gaat brengen. De berichten wijzigen soms met de dag. Het is duidelijk dat 2020 geen goed jaar was, maar onlangs werd bekend dat voor 2021 een behoorlijk snel economisch herstel wordt verwacht. Maar klopt dat wel? En welke koers moeten ze dan varen? Toch maar afwachten of nu ingrijpen? Dat brengt onzekerheid met zich mee en dus is het vizier van ondernemers eerder gericht op ontslaan dan op aannemen. Van de andere kant realiseren ze zich dat ze misschien binnenkort in een fors aantrekkende economie behoefte zullen hebben aan mensen. Dus helpen we ze om die mensen te behouden, natuurlijk ook om te voorkomen dat medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt hun

baan verliezen. En besluiten ze toch dat ze het met minder medewerkers moeten doen, dan stellen we alles in het werk om onze doelgroep te helpen van werk naar werk. Dan kom je meteen bij de kern van ons succes: je moet ondernemers en hun bedrijven kennen. Weten wat er nodig of overbodig is. Alleen dan kun je effectief opereren. En we hebben onze dienstverlening uitgebreid. Toen we bijvoorbeeld merkten dat ondernemers moeite hadden met het aanvragen van TOZO of NOW zijn we daarop ingesprongen. Dat is misschien niet helemaal in lijn met onze opdracht, maar het versterkt onze relatie met de ondernemers. En dat is cruciaal.”

GEEN DOGMA

Henk Jan Tannemaat trad eind februari na veertien jaar raadslidmaatschap aan als wethouder. Tannemaat heeft naast economie, ook ruimtelijke ordening, werk & inkomen en cultuur in zijn portefeuille. “Ik was net gestart toen de coronacrisis uitbrak. Ik heb eigenlijk nog geen reguliere raadsvergadering meegemaakt, maar we reddden ons met onder andere Zoom of Teams. WSP is naar mijn idee een geweldige manier om werkgevers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt met elkaar te verbinden. Ik vind namelijk dat in Nederland iedereen mee moet kunnen doen, we laten niemand aan de kant staan. Dat is in mijn ogen geen dogma, maar een onderdeel van de Nederlandse beschaving. Dat daar soms extra inspanningen voor nodig zijn zie ik niet als een probleem, dat lossen we samen op. Bovendien zet je mensen in hun kracht door ze aan een baan te helpen. Dat wil namelijk iedereen, een zinvolle invulling van je bestaan, meedoen in de samenleving en een onderdeel zijn van die

“VIA WSP ACHTERHOEK VINDEN WERKGEVERS ANTWOORD OP ALLE VRAGEN, BIJ ÉÉN LOKET, VIA ÉÉN AANSPREKPUNT”

samenleving. Bovendien sta ik voor het standpunt dat iedereen wel een of andere beperking heeft, ze zijn alleen soms niet zo zichtbaar of ingrijpend. De mensen van WSP zetten hun expertise in om zich niet te focussen op die eventuele beperking, maar om te zoeken naar de kracht. Het gaat er niet om wat je beperkt, het gaat er om wat je wel kunt en daar zoeken we dan een passende werkomgeving voor.”

HOE HET WERKT

De veertig medewerkers van WSP zijn zichtbaar in alle regionale B2B-netwerken. Leon ten Have: “Omdat we zichtbaar moeten zijn, maar we merken ook steeds vaker dat werkgevers zich met een vraag zelf bij ons melden. Ze kunnen bijvoorbeeld een vacature plaatsen. Dan nemen we het bedrijf onder de loep, niet alleen om te beoordelen welke kwalificaties worden gevraagd, maar ook om te zien of het bedrijf misschien kansen laat liggen. We kijken bijvoorbeeld naar bedrijfsprocessen. Wie doet er wat op welk moment en is dat de beste manier? Misschien is een vakkracht veel tijd kwijt met het uitvoeren van allerlei elementaire taken. Kun je die dan niet beter bij hem weghalen en die taken door een ander laten doen? Iemand die minder hoog of specifiek is opgeleid? Je geeft je processen dus anders vorm en daar heeft elke ondernemer in tijden van schaarste aan vakkrachten oren naar. Daar zou misschien een van onze mensen op zijn plaats zijn. Functiecreatie noemen we dat.” Als helder is om welke functie en kwalificaties het gaat, stellen de medewerkers van WSP een profiel samen. “We bekijken waaraan een kandidaat moet voldoen. Vervolgens starten we met een wervings- en selectietraject uit de databases van onze collega’s van het UWV, de Sociale Dienst Oost Achterhoek en Laborijn. Als we een geschikte kandidaat in die bestanden vinden, kan hij of zij aan de slag. Indien gewenst starten we dan ook met jobcoaching op de werkvloer.”

AMBASSADEURS

Er zit volgens Leon ten Have vaak een behoorlijke discrepantie tussen wat de werkgever vraagt en wat een kandidaat kan bieden. “Dan is het aan ons een traject te bedenken waardoor we dat gat kunnen dichten. Er is ook een categorie waarvoor de stap naar een betaalde baan te groot lijkt. Dan kan het toch zinvol zijn om te zoeken naar een antwoord op de vraag hoe het wél kan. Wat hebben we daarvoor nodig? We hebben al tientallen keren gezien dat kandidaten na die eerste stap bijvoorbeeld aan zelfvertrouwen winnen en langzaam maar zeker toch op de plek komen die we voor hen in gedachte hebben.

TE HUUR UNITS

Goedendag

Hierbij presenteren wij graag onze
NIEUWE BETAALBARE BEDRIJFSUNITS

Aan de Riezenweg 22- 24 Ulft
Op industrieterrein de Rieze

**SCHOON - VEILIG EN REPRESENTATIEF
INPANDIGE UNITS MET EEN ZEE AAN RUIMTE**

Nog vrij:
2 X Kantoor - atelier - praktijkruimte
60 + 120 tot 180 Mtr.²

24 / 7 camera bewaking - Smart key system
Eigen meterkast - led tl bakken

Opties bekijken ?
Loop ff binnen of maak een afspraak.

Kijk op de website foto's en 360 gradetoer
www.bedrijfsruimte-ulft.nl

TOT ZIENS

BEL 06 5256 2553 of 06 1298 7872

PASSIE voor glans

carwash &co

Ede Veenendaal Doetinchem

WWW.CARWASHCO.NL

MBW TEKENBUREAU

TECHNISCH TEKENEN
DIGITALISEREN
2D / 3D MODELLEREN

MBW-tekenbureau is een eenmanszaak dat zich heeft gespecialiseerd in het verzorgen van alle voorkomende tekenwerkzaamheden op 2D en 3D gebied. Wij zijn in staat met behulp van Solid Works, 3 dimensionale modellen en visualisaties te maken en uit te werken tot complete werktekeningen met bijbehorende sub-tekeningen.

Postadres:
Doetinchemseweg 159
7054 BD Westendorp

Bezoekadres:
Halle-heideweg 22
7025 CL Halle
Telefoon: 0642471824

WWW.MBW-TEKENBUREAU.NL

boosters

online marketing specialisten

**"WIJ ZORGEN VOOR BETERE
ONLINE VINDBAARHEID,
MÉÉR RELEVANTE BEZOEKERS
EN VERHOOGING VAN DE
CONVERSIE!"**

Benieuwd hoe we jou ook kunnen helpen?

 BOOSTERS.NL 0314 - 763 683

Overigens gebeurt het omgekeerde ook; we steken steeds meer tijd in het goed leren kennen van een werkzoekende. Wie ben je, wat kun je, wat wil je en bij welke werkgever kom je tot het beste resultaat? Dan benaderen we bedrijven proactief door een vrijblijvend aanbod te doen. Ik kan je garanderen dat zoiets veel voldoening geeft, voor de kandidaat, voor ons, maar zeker ook voor de werkgever en zijn bedrijf. Je geeft als ondernemer dan echt inhoud aan de term Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Dan snijdt het mes aan drie kanten, dan is de kandidaat blij, de werkgever tevreden en wij ook. Dan hebben we wellicht niet alleen een kandidaat geholpen, maar ook een ondernemer als ambassadeur voor ons gewonnen. En ook op die manier werken we aan onze naamsbekendheid.”

POLITIEK DRAAGVLAK

Nederland telt zo'n 35 werkgeversservicepunten. WSP Achterhoek behoort tot de top drie. Dat heeft volgens Henk Jan Tannemaat meerdere redenen: “Hier zit veel maakindustrie en dat helpt. Dan denk ik dat ‘naoberschap’ ook een rol speelt. Mensen voelen zich in deze regio verantwoordelijk voor elkaar en zijn dus eerder bereid een extra stap te zetten om anderen te helpen. Bovendien hebben we in de Achterhoek

“JE GEEFT ALS ONDERNEMER ECHT INHOUD AAN DE TERM MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN.”

Leon ten Have

te maken met een structureel tekort aan arbeidskrachten, zeker als straks corona achter ons ligt en de markt weer aantrekt. Daarnaast bestaat er een sterke tendens om samen te werken. Niet alleen met werkgevers, ook de politiek staat zeer positief tegenover onze inspanningen.” Tannemaat geeft een voorbeeld. “Werkbaan Oost (Lichtenvoorde) en de Sociale Dienst Oost-Achterhoek bevinden zich in de laatste fase van een transformatie naar een betere dienstverlening. Daardoor wordt maatwerk voor cliënten veel eenvoudiger. De intake kan in de eigen woonplaats gebeuren. De klantmanager kan goed inschatten wat de mogelijkheden zijn en hij of zij blijft verantwoordelijk voor de begeleiding tijdens het gehele traject. De klant staat centraal en daarmee maken we een enorme kwaliteitsslag. We voorkomen dat een klant van het kastje naar de muur wordt gestuurd. Omdat cliënt dezelfde contactpersoon houdt verliezen we hem ook niet meer uit het oog, bijvoorbeeld wanneer hij switcht naar een andere positie of een nieuwe werkgever. Werkbaan Oost en de Sociale Dienst Oost-Achterhoek verhuizen daarvoor naar een nieuwe locatie in Groenlo. Dat is een prachtige ontwikkeling en een grote stap voorwaarts. Het gaat om complexe processen, die we vanaf de start goed moeten insteken, want dan is de kans op langdurig succes het grootst. We hebben daarvoor niet alleen politiek draagvlak, er is ook echte bereidheid om het samen te doen. Want dat is het kernwoord, samen, in heldere trajecten waarin je gezamenlijk met klant en werkgever naar de beste oplossing zoekt. Dat doet WSP Achterhoek uitstekend, daar zijn we trots op!”

www.wspachterhoek.nl

Henk Jan Tannemaat

HET (MAATSCHAPPELIJK) BELANG VAN EEN STERKE VAKBOND

Het Centraal Planbureau (CPB) zei onlangs dat de overheid het nieuwe pakket aan steunmaatregelen alleen zou moeten doorvoeren als werknemers akkoord gaan met een loonsverlaging. De FNV raadt dit af. Mocht je immers werkloos worden, dan ontvang je door de loonsverlaging ook een lagere WW-uitkering. Bovendien heb je minder te besteden, wat weer negatieve gevolgen voor de economie heeft. Vakbonden kunnen bij de overheid afdwingen dat dit soort maatregelen niet wordt doorgevoerd. We spreken FNV-bestuurder Arbeidsmarkt Wilco Veldhorst, tevens voorzitter Internationale Vakbondsraad Rijn-IJssel en Peter Peeters, secretaris bij Lokaal FNV Lingewaard, over het belang van een sterke vakbond met een degelijk netwerk.

Wilco begint: "Wat mensen wel eens vergeten, is dat veel sociale voorzieningen zijn afgedwongen in een tijd dat we er als vakbond sterk voor stonden. Denk aan sociale voorzieningen, zoals pensioenen, de Weduwen- en wezenwet en ook de veertigjarige werkweek verdeeld over vijf dagen." Laatstgenoemde werd pas ingevoerd in 1975; daarvoor maakten mensen lange dagen en werkten vaak ook nog op de zaterdagen. Peter vult aan: "Je ziet de voorzieningen de afgelopen jaren steeds meer onder

druk staan. Instituties worden minder serieus genomen, dan is de vakbond er om op te komen voor de mensen die hieronder te lijden hebben."

JONGE LEDEN

Veel mensen nemen vaak als vanzelfsprekend aan dat de genoemde zaken in Nederland goed geregeld zijn, maar zo vanzelfsprekend is dat allerminst. "Als je leden verliest, dan wordt het collectief zwakker en als het col-

lectief zwakker is en daardoor minder invloed kan uitoefenen, zie je ook dat de voorzieningen steeds meer onder druk komen te staan. Daarom zijn we erg blij met de jonge leden die sinds corona lid zijn geworden en van wie we de belangen mogen behartigen”, aldus Wilco.

“MOMENTEEL BEHARTIGT DE FNV DE BELANGEN VAN WERKENDEN BIJ DE OVERHEID EN DENKT MEE OVER DE TOZO- EN NOW-REGELINGEN EN DE OVERHEIDSSTEUN AAN BEDRIJVEN.”

Peter: “Juist jongeren werken vaak met tijdelijke contracten met slechte arbeidsvoorwaarden. Het is pijnlijk je te realiseren dat zij, die het minst geëngageerd zijn met een vakbond, de hardste klappen krijgen. Misschien omdat ze denken hun eigen boontjes te kunnen doppen en daarom geen lid zijn. Maar heb je een flexibele baan en dient zich iets aan zoals corona, dan

sta je er helemaal alleen voor! Momenteel behartigt de FNV de belangen van werkenden bij de overheid en denkt mee over de TOZO- en NOW-regelingen en de overheidssteun aan bedrijven. De FNV heeft ook een sector voor de zzp'ers om ook hun belangen te behartigen.”

LOKALE NETWERKEN & VAKBONDSHUIZEN

De afgelopen jaren zijn steeds meer voorzieningendiensten door de centrale overheid bij lokale overheden neergelegd. De FNV heeft daarom ook een netwerk van lokale en regionale afdelingen opgezet, en geïnvesteerd in een netwerk van vakbondshuizen. Ons land is verdeeld in 36 arbeidsmarktregio's en het streven is dat iedere grotere centrumgemeente een eigen vakbondshuis heeft.

In onze regio zijn twee vakbondshuizen actief: in Arnhem en Nijmegen. Ieder vakbondshuis heeft een eigen netwerk en naast de vakbondshuizen kent de FNV ook een flink aantal spreekuurlocaties, vaak ondergebracht in buurthuizen en met een eigen specialisme. Peter: “Vanuit de vakbondshuizen aan de Velperbuitensingel 8 in Arnhem en de Steenbokstraat 84 in

Nijmegen proberen de deskundigen van de FNV mensen te helpen met vragen over hun baan, belastingaangifte, aanvraag voor een uitkering, maar ook over bijvoorbeeld problemen met uitkeringsinstanties. Want alléén win je die strijd niet. Daar heb je hulp bij nodig. En die krijg je in ons vakbondshuis.”

EMANCIPATIEBEWEGING

Vakbonden zijn emancipatiebewegingen. Ze maken zich hard voor goede arbeidsvoorwaarden, een fatsoenlijke behandeling en menswaardige woonomstandigheden. De afgelopen eeuw kwamen zaken zoals betere werkomstandigheden, sociale voorzieningen- en woningbouw, een ziekenfonds steeds meer tot stand. Vakbonden en ook sociale werkgevers waren hierachter de drijvende krachten. Dat mensen qua werkomstandigheden en gezondheid een enorme sprong vooruit konden maken, kwam mede door de oprichting van vakbonden.

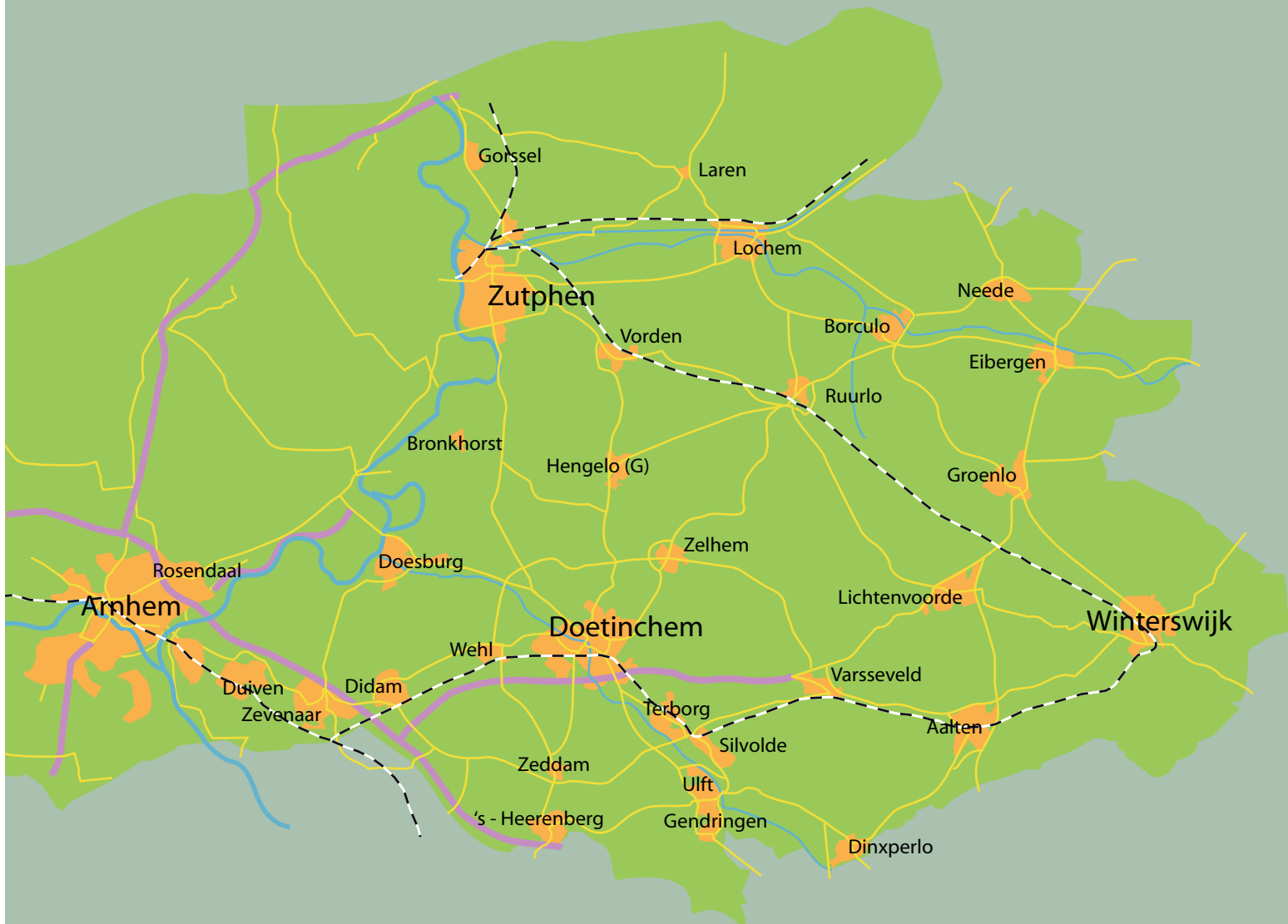
“DE AANKOMENDE ECONOMISCHE CRISIS ALS GEVOLG VAN HET CORONAVIRUS DRUKT IEDEREEN WEER MET DE NEUS OP DE FEITEN.”

Peter: “De aankomende economische crisis als gevolg van het coronavirus drukt iedereen weer met de neus op de feiten. Ook hier neemt de vakbond haar verantwoordelijkheid om voor haar leden, (maar eigenlijk voor iedereen) op te komen en zicht te bieden op oplossingen voor de korte en de langere termijn. Daar passen duurzaamheid en andere vormen van arbeidsrelaties goed in.” Wilco: “Je kunt er niet omheen: goede banen zijn schaars, starterswoningen volkomen onbereikbaar, et cetera. Vaak lijkt de overheid te weinig zicht te hebben op wat de reële problemen voor de ‘gewone man’ zijn en wat er bij de mensen speelt. De FNV heeft een netwerk van leden en door deze contacten een goed beeld wat er speelt in de samenleving en neemt dat mee in haar beleid en contacten met de overheid.”

www.fnv.nl
www.fnv.nl/service-contact/in-jouw-regio

TOPLOCATIES IN OOST-GELDERLAND

HAVEZATHE
Carpe Diem

Hotel - Restaurant - Vergaderen - Terras - Trouwen

Langeboomsestraat 5, 7046AA Vethuizen - www.hotelcarpediem.nl

Accommodatie voor training, vergader, en recreatiegroepen in Gaanderen.

Informatie:
06-44115569 - www.bongerd.eu

Rezonans

Geschied voor:

- Vergaderingen
- Heisessies
- Teambuilding
- Coaching voor bedrijven
- Brainstorm sessies
- Arrangementen op maat

Adresgegevens

Oude Borculoeweg 12, Warnsveld
Gelderland, Nederland
T 0575 431171
M 06 51257921
E info@rezonans.nl
www.rezonans.nl

Uitspanning 't Peeske

Geniet van een drankje of lunch op een van onze terrassen.

Een diner à la carte in onze pittoreske gelegen uitspanning aan een heus bergmeertje.

U bent welkom op de Peeskesweg 12 in Beek, gelegen in de Montferlandse bossen.

Bel voor meer informatie 0316 - 532804 of bezoek onze internetsite www.peeske.nl

uitspanning 't Peeske

't Boshuis

Fam. Rietman...

het Betere Boshuis Bed

Sterk in Tent(huis) vakanties

Ook hét adres voor uw Boerengolf... heerlijk onthaasten in een landelijke omgeving.

Boshuisweg 8 - 7233 SE Vierakker
Tel. 0575 - 44 13 02 www.tboshuis.nl

Buiten Inzicht

Op een prachtige plek in de Achterhoek, net buiten het sfeervolle dorpje Hengelo, bevindt zich de vergaderlocatie BuitenInzicht.

Ideaal voor trainingen gericht op ontplooiing en ontwikkeling, zoals teambuilding, personal coaching en mindfulness.

Koningsweg 8
7255KR Hengelo gld
0575-470086
info@buiteninzicht.nl
www.buiteninzicht.nl

Landgoed Ehzerwold

Weelderige bossen, uitgestrekte weilanden en akkers. De natuurlijke en inspirerende omgeving van Hotel Landgoed Ehzerwold spreekt tot de verbeelding.

Tegen deze achtergrond is uw vergadering, trainingsweekend, conferentie of presentatie een unieke belevenis. Meer info over mogelijkheden en vergaderarrangement, kijk op www.ehzerwold.nl.

LANDGOED EHZERWOLD
Ehzerallee 14 - 7218 BS ALMEN
T: 0575-431143 - I: www.ehzerwold.nl

Landhuis de Bevermeer

Graag verwelkomen wij u en uw relaties, collega's of cursisten voor uw training of workshop in een persoonlijke, natuurlijke en inspirerende omgeving. Landhuis de Bevermeer is een stijlvolle, unieke en sfeervolle locatie, gelegen in twee hectare privé natuurbos op 10 minuten rijden vanaf de A12. Zeer geschikt voor exclusief gebruik door groepen van 10 tot 15 personen, die prijs stellen op privacy, rust en sfeer.

Bevermeerseweg 12 - Angerlo
T 088 4530542
E info@landhuisdebevermeer.nl
I www.landhuisdebevermeer.nl

GRAND-CAFÉ RESTAURANT GROESKAMP

Koopmanslaan 3 - 7005 BK Doetinchem - T: 0314-370480
E: info@groeskamp.nl - I: www.groeskamp.nl

Gelders GROENLAND

groensaccommodaties en meer...

Inspiratie, rust en ruimte vindt u bij Gelders Groenland in Barchem. Het adres voor groepsvakanties, vergaderingen en teambuilding activiteiten. Families, vrienden en zorggroepen tot 45 personen kunnen hier, genietend van het buitenleven vakantie vieren.

Voor de zakelijke markt bieden wij verschillende vergaderarrangementen, met of zonder overnachting. Bezoek de website: www.geldersgroenland.nl en laat u verrassen op de virtuele rondleiding!

Haytinksdijk 1b, 7244 NZ Barchem / Tel. 06-53153580 / 06-12996251
info@geldersgroenland.nl

makelaars.media

Maak je eigen
woonmagazine
al vanaf
€ 99,-
per maand!

EENVOUDIG, SNEL
EN PROFESSIONEEL

KOPPELING NAAR AL JE
SOCIALE MEDIA-UITINGEN

TUINBORDEN,
BANNERS EN POSTERS

ADVERTEREN IN
16 MAGAZINES

EFFECTIEVE PROMOTIE

LOGIN, CREËER,
PRODUCEER EN BESTEL

INTERACTIVE MULTIMEDIA

JUBILEUMMAGAZINES

OPGEMAAKT IN DE
UNIEKE HUISSTIJL
VAN JOUW KANTOOR

FLYERS, BROCHURES

AUTOMATISCH
& UP-TO-DATE

Presenteer uw makelaarskantoor en objecten in uw omgeving!

Bent u het toonaangevende makelaarskantoor met een mooi woningaanbod en uitstekende service? Wij bieden u de mogelijkheid om met Makelaars.media onder de aandacht te komen bij het door u gewenste postcodegebied. Stel zelf eenvoudig uw magazine samen op basis van actuele redactionele content, geselecteerde panden (verkocht en/of niet verkocht) en creëer een optimale presentatie van uw kantoor.

De verspreiding van uw woonmagazine geschiedt op basis van huis aan huis verspreiding door Axender. U hoeft alleen het gewenste postcodegebied door te geven. Ook is het mogelijk om (mits op tijd) extra exemplaren te bestellen voor bijvoorbeeld op kantoor of deelname aan een beurs.

Heeft u wensen op maat? Wij kunnen diverse aanvullende producten en diensten bieden. Denk aan

extra pagina's bovenop de standaard omvang van 16 pagina's, een banner op de website, een afwijkende lay-out of extra promotiemateriaal zoals posters, flyers, banners, tuinborden of brochures. Onze eigen studio en IT-afdeling kunnen zelfs een compleet nieuwe huisstijl en bijbehorende website voor u ontwikkelen. Ook hebben wij met onze 16 zakelijke en consumenten tijdschriften veel publiciteitsmogelijkheden bij verschillende doelgroepen.

Wij komen graag bij u langs om de diverse mogelijkheden te bespreken!

Voor meer informatie: Aysun Mahubessy-Saruhan,
T: 024-3732585, e-mail: sales@makelaars.media

PAAS-IT printing as a service.

Niek Cornelissen en Eef Steentjes in overleg met een zakelijke cliënt

Kantooroverleg advocaten en juristen ondernemingsrecht

JUUST ADVOCATEN & MEDIATORS

OP EEN BEGRIJPELIJKE MANIER ONDERNEMERS VERDER HELPEN EN KENNIS DELEN

Juust Advocaten & Mediators is ruim een jaar geleden gelanceerd met frisse groene kleuren. De reacties waren alleen maar positief. “Kort en krachtig”, “precies zoals jullie zijn” en “een passende en pakkende naam”, waren veelgehoorde reacties. Het kwalitatief hoogwaardige advocatenkantoor uit Lichtenvoorde, dat daarvoor bekend was onder de naam SteentjesWoltersMulder, is al vele jaren een begrip in de regio. Advocaten en mediators met veel kennis en praktijkervaring, met een breed netwerk en met ‘de poten in de Achterhoekse klei’.

“Op een duidelijke manier ondernemers verder helpen, dat is wat we willen en wat we ook doen”, aldus advocaat/mediator en partner Eef Steentjes. “In deze tijd willen ondernemers geen langdradige en onbegrijpelijke zinnen met allerlei wetsartikelen, rechtspraak en moeilijke woorden. Kwaliteit van de dienstverlening is niet af te lezen aan de hoogdravendheid van de gebruikte woorden. In mijn ogen vermindert dat juist de kwaliteit. Ondernemers willen gewoon graag concreet weten wat ze wel of niet moeten doen. Wij zijn de specialisten en daar mogen ze op vertrouwen. Uiteraard zijn wij ook geen wonderdokters en kunnen wij geen garanties geven hoe een zaak afloopt. Maar als je ondernemers in normaal Nederlands of Achterhoekse dialect uitlegt wat er speelt en wat de kansen en de risico's zijn, dan zijn zij verder prima in staat om samen met ons de koers te bepalen.”

HELDER TAALGEBRUIK

Helder taalgebruik is één van de aandachtspunten van het kantoor. Dat komt onder meer tot uiting in de correspondentie en de processtukken die zij voor haar cliënten opstelt. “Daar heeft de advocatuur nog een grote slag in te maken”, vervolgt Niek

Cornelissen, die naast zijn huurrechtpraktijk samen met Eef Steentjes de omvangrijke ondernemings- en insolventierechtpraktijk van Juust voert. Niek en Eef worden daarbij regelmatig ondersteund door advocaat Yetis Cenik en jurist Hidde Voerman, die beiden hoofdzakelijk actief zijn op het gebied van het contracten- en aansprakelijkheidsrecht, en arbeidsrecht juriste Marije Giezen. “Vooral bij de bedrijfsovernames en advisering aan bedrijven in moeilijkheden is het belangrijk dat we een probleem vanuit verschillende rechtsgebieden en invalshoeken kunnen benaderen”, aldus Niek. Niek en Eef worden door de Rechtbank Gelderland regelmatig benoemd tot curator in faillissementen. “Het is nu nog opvallend rustig op dat gebied, maar het kan vanwege de coronaproblematiek zo maar de spreekwoordelijke stilte voor de storm zijn.”

MEESTER JUUST

De jongste speerpunten van Juust zijn mediation (conflictbemiddeling) en kennis delen. Eef vervolgt: “Als onafhankelijk geregistreerd mediator help ik ondernemers die in een conflict terecht zijn gekomen zoveel mogelijk verder. Dat kan bijvoorbeeld gaan om vennoten of aandeelhouders die niet

meer met elkaar verder kunnen of een leverancier en een afnemer die er samen niet uitkomen en een gang naar de rechter willen voorkomen. Mijn collega en zakelijk partner Mieke Mulder doet dit al veel langer op het gebied van echtscheidingsmediation en zij is daar heel succesvol in.” Verder zet het kantoor in op kennisdeling. Onlangs zag ‘Meester Juust’ het licht. Onder deze vlag verzorgt Juust opleidingen en trainingen. Eef geeft aan dat de eerste leergang Arbeidsrecht in het voorjaar van 2021 van start gaat. “Deze leergang bestaat uit zes ochtenden van drie uur met een afsluitende netwerklunch. Het is de bedoeling dat deze leergang praktisch wordt ingestoken, interactief is en dat er uiteindelijk een leuke hechte groep ontstaat. Maar dat komt wel goed. Marije Giezen, die deze leergang gaat verzorgen, is een ervaren en prettige spreker en geeft ook les aan de HAN (HBO rechten). Er heeft zich al een aantal (mensen van) bedrijven aangemeld. Verder zullen wij in de toekomst, als we het coronavirus de baas zijn, kosteloze themabijeenkomsten blijven organiseren onder de naam ‘Juust legt uut’. Kortom, genoeg te doen met maar één doel: ondernemers verder helpen!”

www.juustadvocaten.nl

TEVAN

Carefree Clean

REINIGINGSMIDDELEN & DESINFECTIEMIDDELEN

Al meer dan 200 jaar
het toonbeeld van
constante kwaliteit

TEVAN GEEFT DUIDELIJKHEID OVER REINIGING EN DESINFECTIE

CHEMISCHE OORLOG TEGEN CORONA

Bijna iedere consument zal zich weleens afvragen of zo'n wit flesje bij de winkelkarretjes iets in te brengen heeft tegen de coronabesmetting. Tevan, producent van professionele reiniging- en desinfectiemiddelen, introduceert ons in een wereld waar onwetendheid misschien wel het grootste gevaar vormt. Bij de aanschaf van de verkeerde artikelen en/of onjuist gebruik is de investering zinloos.

COVID-19 overviel ons allemaal, maar Tevan was van meet af aan gewapend om een chemische oorlog te voeren tegen het virus. De in Gorinchem gevestigde onderneming produceert al sinds 1972 professionele reinigings- en desinfectiemiddelen conform (inter)nationale regelgeving, wat onder meer betekent dat deze de te behandelen oppervlakken niet beschadigen en dat de producten geen gezondheidsrisico's veroorzaken. Tot de afzetmarkt behoren klanten en branches als waterzuivering, legionellabestrijding, sport en recreatie, de schoonmaak, horeca, food- en non-food-industrie, zorg, automotive en overheden. "Onze specialisatie vormt oppervlakkendesinfectie op harde, watervaste materialen", vertelt managing director Yon Hezemans. "Alle plekken waar contact met het menselijk lichaam plaatsvindt, in feite. Sinds het toeslaan van de coronapandemie raakt iedereen zich meer bewust van het fenomeen desinfecteren, maar het is toch een stuk lastiger dan het lijkt. Dat geldt ook voor schoonmaken. Er bestaan gevaren die we niet zien."

EERST REINIGEN

Johan van den Bogaard, R&D-manager en veiligheidsadviseur bij Tevan, licht dat toe. "Wil je een oppervlak op een goede wijze desinfecteren, dat wil zeggen micro-organismen afdoden, dan zul je het eerst moeten reinigen. Daar gaat het vaak al fout: dat wordt over het hoofd gezien, veelal uit onwetendheid. Bacteriën, virussen en schimmels leven van organisch materiaal. Als je dat niet eerst opruimt, vormt het een belasting voor het desinfectiemiddel en zal dat niet effectief genoeg werken, waardoor je er feitelijk te veel van moet gebruiken. Je dient dus eerst het 'voedsel' te transporteren naar een plaats waar je het hebben wilt, zoals in een doek of een emmer water. Dan blijven de micro-organismen over en die ga je afdoden, anders leven ze vrij snel weer op. Ze vinden altijd wel ergens materiaal om hun maagjes te vullen."

ALLES OP ÉÉN HOOP

"Mensen kennen over het algemeen het onderscheid niet tussen reinigen en desinfecteren", stelt Hezemans. "Vaak wordt alles rondom deze begrippen op één hoop gegooid. Dat geldt ook voor de desinfectiemiddelen zelf, terwijl we toch echt onderscheid moeten maken tussen producten die bacteriën, gisten, schimmels, virussen of ziekteverwekkende micro-organismen te lijf gaan. Daarbij verschilt ook de werkmethode. Het ene micro-organisme laat zich binnen vijf minuten afdoden, het andere biedt wel tien minuten weerstand voordat het het loodje legt." Van den Bogaard: "Als fabrikant moet je bewijzen leveren voor de desinfectieclaims die je doet, bijvoorbeeld de resultaten van testwerk, die aan de wettelijke eisen getoetst en beoordeeld worden door de landelijk erkende instantie Ctgb. Dan nog geldt: wie vertelt jou als gebruiker dat je er op de juiste manier mee aan het werk bent? Wij kennen helaas genoeg bedrijven die een hoop geld uitgeven aan dure oplossingen die niet effectief blijken."

SCHIJNVEILIGHEID

Hezemans stelt het nog scherper en praat over het creëren van schijnveiligheid. "In deze coronatijd halen organisaties een hoop desinfectiemiddelen in huis, maar wie leest echt goed de etiketten die erop geplakt zitten? Als je een bactericide gebruikt om een virus te doden, zal het resultaat nihil zijn. Natuurlijk ligt bij iedere gebruiker de verantwoordelijkheid om zelf kennis van zaken te vergaren, maar het betreft complexe materie. Kijk naar de legionellaramp uit 1999, bij de Westfriese Flora in Bovenkarspel. Die boezemde een nationale angst in; feitelijk corona in het klein. Ineens verschenen allerlei firma's ten tonele die beweerden zich te specialiseren in legionellabestrijding, wat een mooi verdienmodel opleverde. Ze maakten risico-inventarisaties, spoelden leidingen door en stuurden pittige facturen, zonder dat iemand contro-

leerde of het echt zoden aan de dijk zette. In de tussentijd is er veel veranderd en bestaat er een landelijk certificeringsprotocol voor het reinigen en desinfecteren van drink- en tapwaterinstallaties, waaraan wij overigens onze bijdrage hebben geleverd. Nu we met COVID-19 zitten zul je hetzelfde zien; sommige bedrijven proberen er een slaatje uit te slaan. Wij vinden het ontzettend belangrijk om mensen correct voor te lichten in de strijd tegen corona. Waarmee moet je rekening houden? Welke producten en methodieken gebruik je?"

THEELEPELTJE DREFT

Reinigen vormt dus stap één. "Ook op dat vlak is voorlichting volgens ons essentieel," stelt Peter Beumer, salesmanager bij Tevan. "Het grootste probleem betreft overdosering. Vergelijk het maar even met het bijna spreekwoordelijke 'theelepeltje Dref!' Gebruik je meer, dan krijg je een hoop schuim en andere ellende. Mensen meten niet af en nemen liever het zekere voor onzekere door ruim te doseren, maar naast onnodige kosten voor de organisatie resulteert dat in streepvorming, plakkende oppervlakken én een voedingsbodem voor micro-organismen. Die smullen namelijk van reinigingsmiddelen en gaan dus opleven, waarmee je een tegengesteld effect bereikt. Op de verpakking van elk detergent staat bovendien dat je moet naspoelen en dat doet vrijwel niemand. Er blijft dus al gauw te veel residu achter en dat vreet

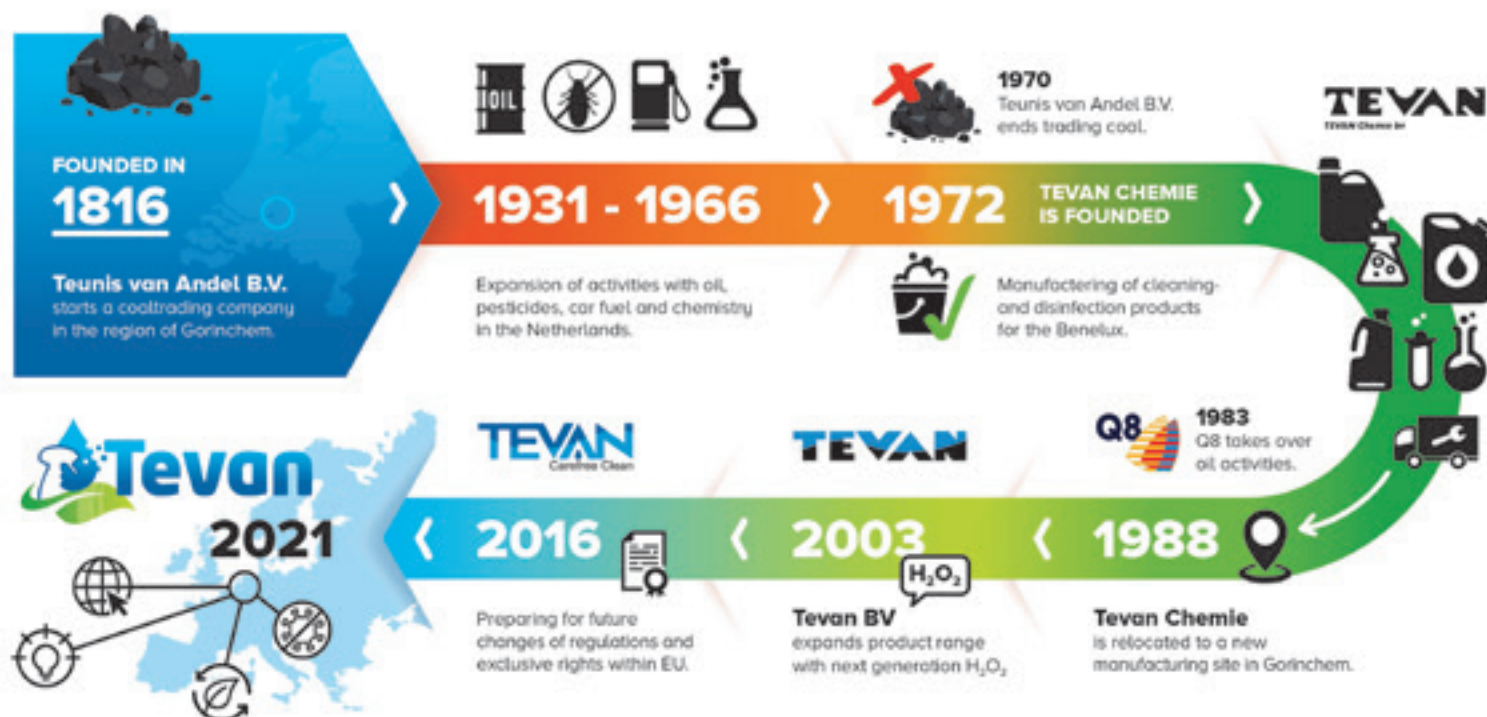
"BIJ HET MAKEN VAN DE JUISTE KEUZE BEGINT HET NATUURLIJK MET DE PROBLEEMSTELLING: WAT WIL JE AANPAKKEN?"

het desinfectiemiddel op. Hierdoor moet je de dosering ervan moet opschroeven, wat organisatiebreed voor fors hogere kosten zorgt. Daarnaast hecht organische vervuiling zich makkelijker aan oppervlakken waar reinigingsmiddel is achtergebleven en ontstaat er een soort koek. Dat geeft zelfs grotere risico's dan helemaal niet schoonmaken."

NAREINIGING

Dat verschillende desinfectiemiddelen verschillende micro-organismen uitroeien kwam al kort aan bod. Van den Bogaard gaat er dieper op in. "Bij het maken van de juiste keuze begint het natuurlijk met de probleemstelling: wat wil je aanpakken? In een douche waarschijnlijk schimmels, op een vleesplank eerder bacteriën. Kijken we naar covid-19, dan wordt het wat ingewikkelder. Een virus leeft nagenoeg nooit op zichzelf, maar zit opgesloten in een bacterie of in huidcellen, die bijvoorbeeld op een winkelwagentje blijven plakken. Dat betekent dat je het

product daarop moet aanpassen. Daarbij hoort bovendien een bepaalde inwerktijd en in sommige gevallen naspoelen, zodat er geen resten achterblijven die weer voor de ontwikkeling van nieuwe micro-organismen kunnen zorgen. Alcoholdesinfectie verwijdert deze namelijk niet, zij vergiftigt alleen ziekteverwekkers. Hierdoor genereer je voedsel voor een nieuwe besmetting als je het oppervlak niet naspoelt.”

GEBRUIKSKAAR

Door de decennialange ervaring met reinigings- en desinfectiemiddelen liet Tevan zich niet verrassen door COVID-19. Beumer: “We voeren al sinds 2014 een product dat gelijktijdig bacteriën, gisten, schimmels en virussen afdoort, mits je de aangegeven inwerktijd aanhoudt. Het betreft dus een desinfectiemiddel, genaamd Tevan Panox. Dit breekt af in CO₂ en water, de basismoleculen waarin we leven, wat betekent dat het product de gezondheid en het milieu niet schaadt. Verder laat het geen residu achter, zoals bijvoorbeeld chloor dat doet. Het werkingsprincipe is namelijk gebaseerd op oxidatie, waarmee organisch materiaal verbrand wordt. Kortom, je hoeft het oppervlak niet na te spoelen. Omdat het een vrij geconcentreerd product betreft, met het risico van overdosering, bieden we het onder de naam Tevan 1816 ook in een verdunde vorm aan. Ten slotte kennen we een gebruiksklare oplossing, Tevan 300, die zich à la minute laat verwerken in pure vorm, speciaal geschikt voor situaties waar geen water voorhanden is. Door de laagdrempelige toepassing valt het bijvoorbeeld ook heel goed bij winkelkarretjes te gebruiken. Je kunt er geen doseringsfouten mee maken.”

CORONAPREVENTIEKIT

Tevan neemt zijn verantwoordelijkheid. Hezemans: “Zoals we in het verleden veel geïnvesteerd hebben in ontwikkeling en landelijke certificering rondom legionellabestrijding, tonen we nu een sterke betrokkenheid bij het elimineren van de vijand die COVID-19 heet. We hechten er waarde aan om onze relaties goed te bedienen, allereerst door niet zomaar prijsverhogingen op producten door te voeren. Daarnaast willen we voorlichting geven, om organisaties inzicht te verschaffen in het kiezen van geschikte middelen - ongeacht of die uit ons assortiment komen - en het toepassen van de juiste verwerkingsmethodieken. In dat kader hebben we de Coronapreventiekit ontwikkeld, een doosje met een reinigingsproduct, de desinfectant Tevan 300 en een etiket met een korte, duidelijke toelichting op het gebruik ervan. We stellen deze set kosteloos beschikbaar aan bedrijven en andere organisaties, om ze ervaring te laten opdoen met de materie en ervoor te zorgen dat medewerkers de achterliggende gedachte beter begrijpen. Daarbij maken we het liefst een afspraak om persoonlijke uitleg te geven, wat indien gewenst ook virtueel kan. We willen de mensen triggeren om kritisch naar het fenomeen desinfectie te kijken en erover na te denken. Het behoeft geen betoog dat dat in deze rare tijd belangrijker is dan ooit. Samen voeren we die chemische oorlog tegen corona.”

www.tevan.com

We ♥ PrintMedia

Houdt u ook zo van schitterend drukwerk, scherpe prijzen en uitstekende service? Neem nu contact op en ondervind zelf de geweldige kwaliteit van ons Nederlands/Baltisch traject: optimaal van boom tot deur.

Bouwmeesterweg 52 | 3123 AA Schiedam T 010 247 6666 W www.balmedia.com E info@balmedia.com

Gratis advertentie

Mama, hoe word ik dokter?

Een uniform, een schrift en een plek in de klas. Het antwoord kan simpel zijn. In Zuid-Afrika leven veel kinderen in ernstige armoede. Hun moeder kan hun vragen niet beantwoorden.

Gelukkig zijn er de MAMAS.

Sterke, lokale vrouwen die de meest kwetsbare kinderen dagelijkse zorg, veiligheid en liefde bieden.

Steun de MAMAS.

Ga naar www.kinderfondsmamas.nl

Kinderfonds
mamas

5.5 ★
EMERCE 100

HOOGSTE
SCORE
IN DE CATEGORIE

PSP

KLANTEN GEVEN ONS:

4,4/5
STERREN

Betaald worden in een handomdraai

Een betaalverzoek via
factuur, e-mail, WhatsApp
of SMS

Recurring betalingen

Tokenisatie voor
lidmaatschappen en
merchant initiated transactions

Mis geen betaling meer

Ruim aanbod aan
internationale betaalmethoden

In-app payments

Seamless afrekenen
of opwaarderen

Snellere betalingen bij de kassa

Kassabetalingen met
pintransactie, cadeaukaarten
en QR-codes

• PAY. biedt een complete omnichannel oplossing

Achteraf en gespreid betalen

Gespecialiseerd in
achteraf betalen,
gespreid betalen
en betalen op krediet

Kijk op www.pay.nl of maak een afspraak in Amsterdam, Enschede of Spijkenisse.

CREATIEVE EN DOELTREFFENDE COMMUNICATIE VOOR SUCCESVOLLE BEDRIJVEN

Dagelijks adviseren en begeleiden wij **uitdaginge klanten**. Voor meer **omzet**, een **consistente uitstraling** en **beter communicatie**. We geven imagoadvies, bedenken creatieve concepten, ontwikkelen campagnes en realiseren praktische middelen. Van logo's en huisstijlen tot websites en online marketingtools. Ook zijn we sterk in vindbaarheid en websiteanalyses.

Kom ook sparren over jouw imagovraagstuk!

Vraag gratis ons magazine **DELEN** aan!

qlant
 imagobouwers

Edisonstraat 85, NL - 7006 RB Doetinchem **Telefoon** +31 (0) 314 - 39 19 39,
E-mail welkom@qlant.nl **Online** qlant.nl